

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1917.

32. SVEZAK, II.

CIJENA K 2.—.

U ZAGREBU 1918.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE L. HARTMAN (ST. KUGLI).

TISAK NADBISKUPSKJE TISKARE.

Sadržaj.

	Strana
I. Izvodi iz skupnih, razrednih i odborskih sjednica	1—7
II. Knjižnica	8—22
III. Članci:	
1. Vladoje Dukat: Kercselichiana .	23—30
2. Dr. Petar Karlić: Vatikanski ru- kopis Gundulićeva „Osmana“. Dio II.	31—51
3. Dr. Petar Kolendić: Godina ro- đenja fra Andrije Kačića Miošića .	52—59

I.
IZVODI
iz
razrednih, skupnih i odborskih sjednica
od 1. augusta do konca 1917. godine.

Razred historičko-filologički
dne 22. oktobra 1917.

1. Predlažu se Akademiji potpore: a) za čl. dop. Emilija pl. Laszowskoga 800 K za boravak u Beču, Gracu i Budimpešti, da ondje po arhivima prikupi grade za IV. svezak „Habsburških spomenika“; b) od 850 K za čl. dop. Ivana Milčetića, za višekratno boravljenje u Zagrebu godinâ 1917. i 1918., gdje bi obavljao ove poslove: dovršavao rukopis II. dijela svoje „Glagoljske bibliografije“ („Štampane knjige“); pisao svoje ispravke izdanomu I. dijelu te svoje bibliografije; napisao dodatke k obim dijelovima i registre za njih; pregledavao ćirilske rukopise, među kojima ima i glagoljskih ili su s njima u vezi; prepisivao cijele ili u izvodima predgovore i gdje koje ulomke iz misalâ i brevijarâ, pa bilo što i latinskih; — od te potpore plaćao bi i vješta pomagača ili prepisivača.

2. Na predlog „Zbora liječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije“, da bi Akademija u svom krilu osnovala

odbor stručnjakâ za medicinsko, biologijsko i srodno nazivlje, razred izražuje svoje mnijenje, da dobro naučno nazivlje postaje samo postupnim radom dotičnih stvarnih stručnjakâ, dakle genetički, koji uz to imaju jezičnoga znanja i takta ili sebi za to uzimaju prema potrebi u pomoć jezične poznavaoce i stručnjake.

3. Na predlog dra. Petra Kolendića u Šibeniku, da bi iz šibenskih spisa spremio za štampu zbornik ispravâ s natpisom: „Juraj Čulinović (Giorgio Schiavone) u arhivima Šibenika“, odlučuje se ovako: takav bi zbornik trebao da obaseže građu za cijelu povijest umjetnosti XV. stoljeća u Šibeniku; u tom bi slučaju Kolendićev namjeravani „uvod“ imao biti glavni tekst, a povijesni bi izvori imali biti samo podređena građa za ilustraciju; tada bi se to djelo moglo objelodaniti samostalno. Inače bi ponudena Kolendićeva građa, ali samo prebrana, mogla ući u „Starine“, a tekst o njoj u „Rad“ — oboje o Čulinoviću.

4. Prihvaća se za „Rad“ radnja dra. Tihomira Ostojića: „Studije o Branku Radičeviću“.

5. Za „Ljetopis“ su stigli članci: a) čl. dop. dra. Frana Ilešića: „Antuna Nagya, Izpiszavanye xivlenya i csiniah Napoleona etc.“; b) čl. dop. Vladoja Dukata: „Jedan domaći plagijat iz XVIII. vijeka“.

6. Primaju se za arhiv u poklon čl. dop. dra. Frana Ilešića osam rukopisa Dure Matije Šporera.

7. Prima se uz odobrenje na znanje izvješće urednika „Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika“, pr. čl. i predsjednika dr. Tome Maretića o vijećanju dne 27. septembra 1917. pozvanih stručnjaka, bi li se moglo dalje izrađivanje toga rječnika skraćivati i time njegov završetak požuriti. Mnijenja su se složila u ovome: a) da u glavnome ostane isti način obrađivanja kao i

dosad, samo da se broj istovrsnih primjera po mogućnosti ograniči još i malo više negoli je dosad činio sadanji obrađivač; b) da se u primjerima izostave sve nepotrebne riječi; c) da se po mogućnosti značenja i poraba riječi još manje cijepaju u pojedine odjeljke, negoli se to sada čini.

Razred matematičko-prirodoslovni

dne 8. novembra 1917.

1. Na predlog „Zbora liječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije“, da bi Akademija u svom krilu osnovala odbor stručnjakâ za medicinske, biologijske i srodno nazivlje, razred predlaže, da će Akademija rado pomagati svojim savjetom, ali da se u taki pothvat upustiti ne može.

2. Prihvaćaju se za „Rad“ radnje: a) pr. čl. dra. Vladimira Varićaka: „O sastavljanju brzinâ u teoriji relativnosti“; b) Stjepana Mohorovičića: „O prostornoj i vremenskoj translaciji. Dio drugi.“

3. Prihvaća se za „Prirodoslovna Istraživanja“ radnja dra. Marijana Salopeka: „O ladiničkim škriljevcima Donjeg Pazarišta“

4. Prihvaća se djelo dr. Vale Vouka: „O životu bilja. (Biologija bilja)“, koje je stiglo na natječaj Akademije od 21. marta 1915. iz „Zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu“.

Skupna sjednica

11. novembra 1917.

1. Prigodom netom sretnoga spasenja Njegova c. i kr. Apost. Veličanstva cara i kralja Karla od pogibelji životne zaključuje se, podastrijeti Veličanstvu poklonstveni brzojav.

2. Zapisnički se izrazuje radost Akademije, što je njezina pokrovitelj, pravoga člana dr. Antu Bauera, nadbiskupa zagrebačkoga, Njegovo c. i kr. Apost. Veličanstvo prigodom Previšnjega rođendana odlikovalo redom željezne krune I. razreda.

3. Istom prigodom odlikovan je predsjednik Akademije dr. Tomo Maretić podjeljenjem zvijezde uz konturni krst reda Franje Josipa. Čestitajući svome predsjedniku, vidi Akademija s homagijalnom zahvalnošću prema Njegovu c. i kr. Ap. Veličanstvu u tom odlikovanju svoga predsjednika i Previšnje priznanje svome dosadašnjem radu.

4. Ovlašćuje se uprava Akademije, da u ime potpore za izdanje posebnoga broja „Savremenika“ u slavu pedeseto-godišnjice Akademije doznači upravi toga časopisa 300—500 K, već prema tome, jesu li klišiji u tom broju bili stari ili su novo nabavljeni.

5. Prihvaća se konačno ponuda Marije udove Kuhač u ime otkupa biografske grade o glazbenicima iz ostavine njezina supruga.

6. U smislu zaključaka razreda historičko-filologičkoga (od 22. X. 1917.) i matematičko-prirodoslovnog (od 8. XI. 1917.) na predlog „Zbora liječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije“ o nazivlju zaključuje se, da je Akademija voljna podupirati taj rad u svakom pogledu, no sama ne može taj posao preuzimati.

7. Na molbu „Kluba hrvatskih književnika u Osijeku“ za novčani prinos za troškove za spomen-ploče: a) na kuću, u kojoj je Franjo Marković spjevao „Kohana i Vlastu“; b) na kuću dra. Dragutina Neumana; c) na rodnoj kući Strossmayerovoj; d) na kući Ilirca Paje Kolarića i e) drugih zaključuje se, dati istu svotu za spomen-

ploče Markovićevu i Strossmayerovu, koja se u svoje vrijeme dala za takove ploče Tkalčiću i Vrazu.

8. Slikarica, koja ne će da se njeno ime kaže poklanja 400 K za umjetnički razred. Prima se sa zahvalnošću.

9. Sklapa se ugovor s umjetničkim zavodom „Merkur“ o priređivanju razglednica od slikâ Strossmayerove galerije.

10. Popušta se općinskoj upravi u Makarskoj 50% od knjižarskih cijena onih publikacija, kojih ondašnja gradska knjižnica još nema; isti se popust daje i samostanu Franjevacu u Zaostrugu u Dalmaciji.

11. Prima se sa zahvalnošću poklon od 1000 K dra, ing. F. Hanamana u Beču; ima se upitati darovatelj u koju li svrhu poklanja.

12. Knjigoveži Ramušćaku dopušta se 30% povišice na ugovorene cijene, i to poradi skupoće materijala.

13. Odobrava se predsjedniku, što je u ime Akademije poslao čestitku na stogodišnjicu osnutka poljskoga sveučilišta u Lavovu.

14. Primaju se na znanje ili i odobravaju zapisnici razreda: a) historičko-filologičkoga od 22. oktobra 1917. i b) matematičko-prirodoslovnoga od 8. novembra 1917.

15. Budući da je veleposjednik Ademaga Mešić prepustio Akademiji, kako da upotrebi njegov dar od 10.000 K, to se odlučuje, da se taj dar priklopi glavnici za umjetnički razred.

16. Budući da je Dionička tiskara otkazala svoj ugovor s Akademijom, to se prepušta akademskoj upravi, da već zapodjenute pregovore s drugim tiskarama nastavi, a o rezultatima da onda izvijesti skupnu Akademiju.

17. Dopušta se Gospojinskomu odboru ratnoga kumstva, da mjeseca decembra 1917. u velikoj

dvorani izloži krunidbena odijela Njezina Veličanstva carice i kraljice te Njihovih Visosti nasljednika prijestola i nadvojvodkinja, uz utvrđene uvjete.

18. Prihvaća se prijedlog I. tajnika dra. Jurja Majcena, da s troškom od nešto 700 K dade provesti uređivanje zaliha knjiga u podrumu.

19. Dopušta se 1000 K naknade troškova pr. čl. Ferdi pl. Šišiću za 1½-mjesečni boravak u Beču, koji je on upotrijebio za upotpunjenje dokumentarne građe za „Hrvatske saborske spise“ i za svoju raspravu o postanku Akademije.

II.

KNJIŽNICA

Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

primila je god. 1917. ove publikacije, i to:

A) u zamjenu:

Amsterdam. Wiskundig Genootschap (S_3).^{*,}

Nieuw Archief. II. reeks, 12. deel, 2 stuk.

Revue semestrielle des publications mathématiques T. 25., 1. partie; A. 1916.

Wiskundig Opgaven met de Oplossingen, 12. deel, 4. stuk. A 1917.

Basel. Société suisse des traditions populaires. (*Zb*).

Archives suisses des traditions populaires, 21. a 1—4. livr.

Beč. Kais. Akademie der Wissenschaften (*A*).

Denkschriften der philos.-hist. Kl. 59, 1—3., 60, 1—2.

Denkschriften der mathem.-naturw. Kl. 93.

Sitzungsberichte der philos.-hist. Kl. Bd. 175. 4., 181, 2. 4., 182, 2—6., 183, 2. 4—5., 184. 1—5., 185. 1—2.

* Ova slova pokazuju, što Jugoslavenska akademija komu u zamjenu šalje. Znači pak:

S = sve publikacije.

S₁ = sve publ. 1. i 2. razr.

S₃ = sve publ. 3. razreda.

Cod = Codex dipl.

G = Grada za pov. knj. hrv.

L = Ljetopis.

Mh = Monum. spect. hist.

Mj = Monum. hist.-jur.

R₁ = Rad 1. i 2- razreda

R₃ = Rad 3. razreda

Rj = Rječnik.

St = Starine.

Stp = Stari pisci.

Zb = Zbornik za nar. život.

Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Klasse:

Abth. I. Bd. 125, 7—10., 126, 1—5.

„ IIa. Bd. 125, 9—10., 126, 1—4.

„ IIb. Bd. 125, 8—10., 126, 1—4.

„ III. Bd. 124—125.

Mitteilungen den Erdbeben-Kommission. No. 49—50. (1916—7).

Beč. Anthropologische Gesellschaft (R_1 R_3 Zb L).

Mitteilungen 47. Bd. (1917.) 1—6. Heft.

— K. k. geographische Gesellschaft (R_1 R_3 L).

Mitteilungen Band 60. (1907.) 1—12. H.

— K. k. geologische Reichsanstalt (R_1 R_3 L).

Verhandlungen 1916. No. 13—18., 1917. No. 1—18.

Jahrbuch 66. Bd. (1916.) H. 1—4., 67. Bd. 1917.) H. 1.

— K. k. statistische Zentral-Kommission (R_1 R_3 L).

Oesterreichische Statistik Bd. 93. 3.— N. F. Bd. 3, 1, 10., 5, 2.

— Verein für österr. Volkskunde (Zb).

Zeitschrift für österr. Volkskunde, 23. Jahrg. (1917.) H. 1—6.

— Institut für österreichische Geschichtsforschung (Mh
 Mj Cod St).

Mitteilungen 37. Bd. 1—4. H.

— K. k. Gradmessungs-Bureau (R_3).

Verhandlungen der österr. Kommission für die internationale Erdmessung. Protokolle über Sitzungen 1916, 1917.

Berlin. Königl. preussische Akademie der Wissenschaften (S).

Abhandlungen 1917. Philos.-hist. Kl. No. 1—8., Phys.-math. Kl. No. 1—2.

Sitzungsberichte 1917. No. 1—53.

Brno. Bogoslovci češkomoravski (R_1).

Museum, časopis bogoslovci česko-moravských, r. 51. č. 3—5.

Budimpešta. Magyar tudományos akadémia (*S*).

Akadémiai Értesítő. 1917., 325—336.

Mathematikai és természettudományi Értesítő, 35. köt., 1—5. füz.

Mathematikai és természettudományi Közlemények, 34. köt.,
1—2. sz.

Archaeologiai Értesítő, 37. köt. (1917.) 1—5. szám.

Értekezések a történeti tud. köréből, 24. köt., 7—10 sz.

Irodalomtörténeti Közlemények, 27. évf., 1. füz.

Nyelvtudományi Közlemények, 45. köt., 1. füz.

Monumenta Hungariae historica (Mon. com.), 12. köt.

Elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek, 17. köt., 13—18. sz.

Értekezések a nyelv-és-széptudományok köréből, 23. k., 7 sz.

Almanach 1917, 1918.

Értekezések a philosophiai és társadalmi tudományok köréből.
2. köt., 1—2. sz.

Török-Magyarkori történelmi emlékek. Irok, 5. köt. Bud. 1916.

Divald K., A magy. tudom. akadémia palotája és gyűjteményei.
Magyarázó Kalauz. Bud. 1917.

Tóth-Szabó P., A cseh-huszita mozgalmak és uralom története
magyarországon. Bud. 1917.

Lukinich L., Erdély területi változásai a török hódítás korában
1541—1711, Bud. 1918.

Budimpešta. Magyar kir. földtani intézet (*S₃ L*).

Barlangkutatás 5 köt. (1917.) 1—4. füz.

A magyar kir. földtani intézet évi jelentése 1915., 1—2.

A magyar kir. földtani intézet kiadványai, 34. köt., 1—4. füz.

Földtani közlöny, 46. köt., 1—12. füz.

Papp K., A magyar birodalom vasérc-és köszénkészlete. Bud. 1916.

Sigmond E. — Glö'zer J., A talajvizsgálat mechanikai és fizikai
módszerei. Bud. 1916. (i njem.)

László G. — Emszt K., Die Torfmoore und ihr Vorkommen in
Ungarn. Bud. 1916.

Mitteilungen aus dem Jahrbuche. 1916, Bd. 23, 3—6., Bd. 24. 1

— Magyar történelmi társulat (*R Mh L*).

Századok 54. (1917.) 1—10. füzet.

— Uredništvo časopisa „Magy. Botanikai Lapok“ (dr. Degen A.) (R_3 L).

Magy. Botanikai Lapok, 14. évf. (1915.). N. 5—12., 15. évf. (1916.) N. 1—12.

— M. kir. központi statisztikai hivatal (S).

Statisztikai havi közlemények 1917. 1—12.

Magy. statisztikai közlemények, 61.

Ung. statist. Jahrbuch, 22.

Budyšin. Maćica Serbska (R_1 R_3 L).

Časopis Mat. Serb. 1916. I. 69. zeš. 1—2.

Christiania. Det kgl. Norske Frederiks-Universitet. Videnskabs-selskabet (R_1 R_3 L).

Forhandlinger 1915.

Skriften (I. Math. nat. Kl.) 1915.

Freiburg. Universität (R_1 St L)

Behörden, Dozenten u. Studierende im Wintersem. 1915/16., 1916./17.; im Sommersem. 1916.-1917.

Verzeichnis d. Vorlesungen, Sommersem. 1916.-1917.; Wintersem. 1916./17. 1917./18.

Bericht über das Studienjahr 1914./15., 1915./16.

42 universitetska spisa iz g. 1914—17.

Giessen. Hessische Vereinigung für Volkskunde (Zb).

Hessische Blätter für die Volkskunde. Bd. 16. (1917.).

Göttingen. K. Gesellschaft der Wissenschaften (S).

Nachrichten (philol.-hist. Klasse) 1917. H. 1.—3.

Nachrichten (mathem.-phys. Klasse) 1916. H. 2. 1917. H. 1—2.

Geschäftliche Mitteilungen 1916. H. 2., 1917. H. 1.

Gradac. Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark (S_3 L).

Mitteilungen 1916. (53).

Guben. Niederlausitzer Gesellschaft für Anthropologie und Altertumskunde (Zb).

Niederlausitzer Mitteilungen 13. Bd. (1916—17.), 5—8. H.

Hamburg. Museum für Völkerkunde (*Zb*).

Bericht für das Jahr 1916.

Kjöbenhavn. K. Danske Videnskabernes Selskabs (*R₁ R₃ L*).

Forhandlinger 1916, 4—6.

Skrifter 7. række, hist. og filos. Afd. III, 2., IV, 1.

Historisk-filologiske Meddelelser I, 1, 4.

Leipzig. K. sächsische Gesellschaft d. Wissenschaften (*S*).

Berichte, philol.-hist. Klasse, 1916. Nr. 5—6.

Berichte, mathem.-phys. Klasse, 1916, Nr. 3—4.; 1917. Nr. 1—2.

Abhandlungen, philol.-histor. Klasse, 33. Nr. 5., 34. Nr. 3.

Abhandlungen, math.-phys. Klasse 33. Nr. 3., 34. Nr. 3., 35. Nr. 1—3.

Ljubljana. Muzejsko društvo za Kranjsko (*S osim Rj*).

Carniola. Nove vrste I, 8. (1917.) 1—4.

— Redakcija „Ljubljanskog zvona“ (O. Župančič) (*R₁ G Zb L*),

Ljubljanski Zvon 37. 1917. br. 1—12.

— Redakcija „Doma in sveta“ (dr. I. Cankar) (*R₁ G Zb L*).

Dom in svet 30. (1917. br. 1—12.

Lund. Universitas Lundensis (*R₁ Mh L*).

Acta universitatis Lundensis, 1. avd. 12. (1916.), 2. avd. 12. (1916.).

Maribor. Zgodovinsko društvo (*R₁*).

Časopis za zgodovino in narodopisje 13. 1. 1917.

Osijek. Klub hrvatskih književnika (*R₁, G Z*).

U spomen 100-godišnjice rođenja P. Preradovića, uredio R. F. Magjer. O. 1918.

Dlустаš Lj., Slava P. Preradoviću 1818—1918. O. 1918.

Poznanj. Towarzystwo przyjaciół nauk (*R₁ R₃ L*).

Roczniki 42. (1915.), 44. (1917.).

Katalog wystawy Kościuszkowskiej.

Antonii Onuphrii de Okecie Okecki ecclesiae cathedralis Posn.
visitatio 1781—1784.

Prag. Česká Akademie císaře Františka Josefa pro
vědy, slovesnost a umění (*S*).

Almanach r. 26. (1916.), r. 27. (1917.).

Věstník r. 25. (1916.) č. 3—7., r. 26. (1917.) č. 1—2.

Sbírka pramenův sk. II. č. 21.

Rozpravy tř. I. č. 55—58.

Rozpravy tř. II. r. 25. d. 1—2.

Historický archiv č. 41—42.

Filosofická bibliotheka, r. I. č. 4.

Staročeská knihovna, č. 1. (1917.).

Novočeská knihovna, č. 1. (1917.).

Kadlec K., Valaši a valašské právo v zemích slovanských a
uherských. P. 1916.

Šusta J., Dvě knihy českých dějin, 1. Poslední Přemyslovci a
jejich dědictví 1300—1308. P. 1917.

Vorovka K., Úvahy o názoru v matematice. P. 1817.

— Král. česká společnost nauk (*S*).

Věstník, tř. mathem.-přírod. 1916.

Vestník, tř. filos.-hist.-jazyk. 1916.

Vyroční zpráva za r. 1916.

— Jednota českých filologů (*R₁ L*).

Listy filologické r. 44. (1917.) seš. 1—5.

— Národopisná společnost československá a národopisné
museum československé (*R₁ R₃ Zb L*).

Národopisný Věstník československý, r. 12. (1917.), č. 1—4.

— Zemský archiv Království českého (*S*).

Sněmy české, 15. (r. 1611).

— Uredništvo časopisa „Revue v neurologii, psychiatrii,
fyzikální a diaetetické terapii“ (dr. L. Haškovec) (*S₃*).

Revue v neurologii itd. r. 14. (1917.) č. 3—12.

Vršovice. Museum knofliků J. Waldesa (*Zb*).

Berichte aus dem Knopf-Museum H. Waldes 2. J. (1917.) 1—4. H.

Sarajevo. Uredništvo „Glasnika zem. muzeja u Bosni i Hercegovini“ (Dr. Č. Truhelka) (*S*).

Glasnik zem. muzeja u B. i H. 28. (1906.) 1—4.

— Uredništvo „Hrvatskoga Dnevnika“ (*S*).

Hrvatski Dnevnik 1917.

Sibinj. Verein für siebenbürg. Landeskunde (*R₁ R₂ Zb L*).

Archiv Bd. 40. H. 1.

Uppsala. Sveučilišna biblioteka (*S*).

Accessionskatalog 31. (1916.).

Zoologiska Bidrag fran Uppsala, Bd. 5. (1917).

Upps. Universitets Arsskrift 1913, 1—2., 1914.

59 sveuč. spisa iz gg. 1913—4.

Bulletin of the geological institution vol. 14. (1917.).

Bref och skrivelser af och till Carl von Linné. 1. afd. 7. del. U. 1917.

Schüick H., Antonio Tempesta's Urbis Romae prospectus 1593.

Juel H. O., Plantae Thunbergianae. U. 1918.

— Landsmals föreningarna i Uppsala, Helsingfors ock Lund (*St. Zb L*).

Svenska Landsmal ock svenskt folkliv, 1917., H. 137—140.

Zagreb. Hrvatsko prirodoslovno društvo (*S₃*).

Glasnik g. 29. (1917.) sv. 1—4.

— Pravničko društvo. (*R₁ R₃*).

Mjesečnik g. 43. (1917.) br. 1—12.

— Društvo hrvatskih književnika (*R₁ Zb L*).

Savremenik g. 12. (1917.) br. 1—19.

— Matica Hrvatska (*S*).

Dante Alighieri, Božanstvena komedija, prev. I. Kršnjavi, III. Raj. Z. 1915.

- Klaić Vj., Život i djela Pavla Rittera Vitezovića. Z. 1914.
 Kučera O., Gibanja i sile. Z. 1915.
 Nazor V., Stoimena. Z. 1915.
 Bego M., Novele Z. 1916.
- Uredništvo „Vjesnika kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog
 arkiva“ (dr. I. pl. Bojničić-Kninski) (*Mh Mj St*).
 Vjesnik kr. zem. arkiva g. 19. (1917.) sv. 1—2.
- Uredništvo „Narodnih Novina“ (S).
 Narodne Novine 1917.
- Uredništvo „Obzora“ (S).
 Obzor 1917.
- Uredništvo „Hrvatske“ (S).
 Hrvatska 1917.
- Uredništvo „Jutarnjeg Lista“ (S).
 Jutarnji List 1917.
- Uredništvo časopisa „Agramer Tagblatt“ (S).
 Agramer Tagblatt 1917.

B) na dar :

- Acta* reg. scient. universitatis hung. Budapestiniensis —
 anni 1915./16., fasciculus 1. et 2. Budapest 1916.
- A Budapesti királyi magyar tudományegyetem *Alma-
 nachja* az 1915.—1916. tanévire. Budapest 1916.
- Annales* scientiarum universitatis hungaricae Debreci-
 nensis de anno scholastico 1916./17.
- Die astronomisch-geodätischen *Arbeiten* des k. u. k.
 Milit.-geogr. Inst. in Wien, 23—24. Bd. 1915.
- O. *Barbarić Mladen*, Crnice iz prošlosti Šarengrada.
 Osijek 1917.

Bibliothèque des Questions balcaniques No. 1. La Macédoine, Bruxelles.

Bilješke stenografske o radu crnogorske narodne skupštine od 1907.—1914. (6 knjiga), uz neke zakone i školske knjige crnogorske, pa više brošura, naredaba i oglasa iz vremena c. i kr. okupacije.

Бюлетинъ Полски, u Sofiji 1917. br. 1—24.

Bönel J., Trovanje lisica sa otrovnim pilulama. Djakovo 1917.

Deutsche Bücherei des Börsenvereins der deutschen Buchhändler zu Leipzig. Urkunden und Beiträge zu ihrer Begründung und Entwicklung. Leipzig.

Budapest székes főváros Statisztikai hivatalának közleményei, 51. (1916.).

Cepelić M., Kuća, u kojoj je Franjo Marković spjevao „Kohana i Vlastu“, Osijek 1917.

— Spasavajmo narodno naše tkivo i vezivo! (iz „Jeke od Osijeka“ za g. 1918.)

Dlustuš Lj., Malo književnoga čavrljanja (prešt. iz „Hrvatske Obrane“ br. 82. od 7. travnja 1917.).

Donadini F., Uputa u zadružno poslovanje. Spljet 1915.

Dvorniković Vl., Problem spoznaje i novija napose eksperimentalna psihologija mišljenja. Zagreb 1917.

L' Echo de Bulgarie, u Sofiji 1917.

Flamm L. u. *Schumann R.*, Die Geschwindigkeitsabnahme der α -Strahlen in Materie. Leipzig.

Grabowski T., Ankieta bulgarska w sprawie polskiej (1915.—1916.) Piotrków 1917.

Grčić St., Neke misli o junačkim narodnim pjesmama.
Split 1917.

Haberlandt A., Kulturwissenschaftliche Beiträge zur
Volkskunde von Montenegro, Albanien und Serbien.
Wien 1917.

Haberlandt M., Nationalitätenstaat und Volkskunde.
(Sonderabdruck aus dem 53. Bande, H. 1., der „Öster-
reichischen Rundschau“).

Heinz A., Mali Gljivar. U spomen njegova rođenja.
Zlatar 1917.

Ilešić Fr., Slovinsky národopis v letech 1912.—1916.
(Separatni otisak iz „Narodopisnoga Věstníka Česko-
s ovanskoga“, roč. XII. [1917],. č. 3.).

Feierliche *Inauguration* des Rektors der k. k. Deutschen
Karl-Ferdinands Universität in Prag für 1916./17.

Izvešće o kr. višoj gospodarskom učilištu i ratarnici u
Križevcima za šk. god. 1916./17.

Izveštaj kr. nautičke škole u Bakru za g. šk. 1916./17.

Izveštaj ces. i kr. realne gimnazije u Beogradu za šk.
godinu 1916.—1917.

Izveštaj kr. male realne gimnazije u Koprivnici za šk.
god. 1916./17.

Izveštaj privremene male realne gimnazije u Krapini
za šk. god. 1916./17.

Izveštaj kr. male realne gimnazije u Petrinji za šk.
god. 1916./17.

Izveštaj kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u
Petrinji na svršetku šk. god. 1916./17.

Izveštaj kr. vel. gimnazije u Požegi za šk. god. 1916./17.

Izveštaj o maloj realnoj gimnaziji u Rumi za šk. god. 1916./17.

1. *Izveštaj* male realne gimnazije u Sarajevu, objavljen na kraju šk. god. 1916./17.

11. *Izveštaj* velike realke Franje Josipa I. u Sarajevu, objavljen na kraju školske godine 1916./17.

3. *Izveštaj* trgovačke akademije u Sarajevu za šk. god. 1914./15 i 1915./16., objavljen na kraju šk. god. 1915./16.

4. *Izveštaj* trgovačke akademije u Sarajevu za šk. god. 1916./17.

Izveštaj privrem. višega ženskoga liceja u Sušaku za šk. god. 1916./17.

Izveštaj kr. velike gimnazije u Varaždinu za šk. god. 1916./17.

Izveštaj kr. II. realne gimnazije u Zagrebu za šk. god. 1916./17.

Jagić V., Supplementum psalterii Bononiensis. Incerti auctoris explanatio psalmorum graeca. Vindobonae 1917.

Jahresbericht der fürstlich Jablonskischen Gesellschaft. Leipzig, Februar 1917.

Jelenić fra Julijan, Necrologium Bosnae Argentinae (po kodeksu franj. samostana u kr. Sutjesci). Sarajevo 1917.

— Ljetopis franjevačkoga samostana u Kreševu. Sarajevo. 1918.

Kovačić Fr., Sv. Arah na Pohorju. Maribor 1917.

Zur *Kunde* der Balkanhalbinsel, II. Quellen und Forschungen, H. 6. (M. Lambertz, Volkspoesie der Albaner). Sarajevo 1917.

List, službeno glasilo dubrovačke biskupije i biskupija kotorske i hvarske; g. 17. (1917.) br. 1—12.

List Katolički, uređuje dr. Fr. Barac, tečaj 68. br. 1—52.

Magjer R. Fr., Kolosijek i staroputine. Koprivnica.

— Rukovet epigrama (iz „Jeke od Osijeka“ za g. 1918.).

Majcen J., Predgovor mojoj knjizi „Opisno mjerstvo za V—VIII. razr. realnih gimnazija“. Zagreb.

Materialy do historyi uniwersytetu Lwowskiego. I. Lwów 1917.

Mešić Ademaga, Namet na vilajet. Sarajevo 1917.

Milaković J., Suspiria. Pjesme 1914.—1916. Sarajevo 1916.

— Hipotetičko značenje veznika „što“. (Poseb. otisak iz „Nastav. Vjesn.“ knj. 25.).

Miler F. Ž., Načelnikov govor. Osijek 1917.

Morávek G., Allgemeine Beweise der Gültigkeit des letzten Fermat'schen Satzes über die unbestimmte $z^n = x^n + y^n$. Prag, September 1917. November 1917.

Murko M., Die slavische Philologie in Deutschland.

Müller J., Die Haager Convention vom 18. Oktober 1907. über das Friedensvermittlungsrecht neutraler Staaten und die Frage der päpstlichen Vermittlung. Freiburg 1916. (i engl., Fribourg 1917.).

Nachmanson E., Erotianstudien. Uppsala 1917.

Nehajev M., Studija o Hamletu. Zagreb 1917.

Novine Primorske, na Sušaku 1917.

Obrana Hrvatska, u Osijeku 1917.

Ordnung der Vorlesungen an der k. k. deutschen Karl-Ferdinands Universität in Prag. Sommersemester 1917., Wintersemester 1917./18., Sommersemester 1918.

Personalstand des k. k. deutschen Karl-Ferdinands Universität in Prag zu Anfang des Studien-Jahres 1917./18.

Polen, Wochenschrift für polnische Interessen. Wien, 3. Jahrg. 1917. No. 155—156.

Polívka J., Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (iz Čes. časop. hist. 23.).

— Znamení života, předzvěsti smrti v lidových podáních obyčejích a pověrách. Praha 1917.

— Personifikationen von Tag und Nacht im Volksmärchen. (Aus der Zeitschrift des Vereins für Volkskunde in Berlin. H. 3. u. 4. 1916.

Pottier J., Sur la dissymétrie de structure de la feuille du *Mnium spinosum* (Voit.) Schwägr. Berne 1917.

Red predavanja u kr. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu u zimskom poljeću 1917./18. Zagreb 1917.

— u ljetnom poljeću 1917./18. Zagreb 1918.

Sbornik zakona i naredaba, g. 1917. (K 1—14. br. 1—85.).

Schumann R., Über die Lotabweichung am Laaerberg bei Wien. Wien 1914.

— Bestimmung einer Geraden durch Ausgleichung der beobachteten Koordinaten ihrer Punkte nach Methode der kleinsten Quadrate. Wien 1916.

— Über die Lotabweichung am Hermannskogel, dem Fundamentalpunkte der österreichischen Triangulation. Wien 1917.

— Lotstörungen und ihre Anwendung bei Tunnelabsteckungen. Wien 1915.

— Über die Schwerkraft. Wien 1915.

— Helmert † Wien 1917.

— Die Lehrkanzel für höhere Geodäsie und sphärische Astronomie und ihre Sammlung.

Smotra gospodarska, časopis za unapređenje gospodarske znanosti i prakse, u ime prof. zbora kr. višeg gospodarskog učilišta u Križevcu uređuje dr. Lj. Prohaska, dr. V. Mandekić i M. Mohaček, g. 8. 1917. br. 1—12.

Сремас, календар за годину 1918. Земун.

Statistik des auswärtigen Handels des Vertragszollgebietes der beiden Staaten der österr-ungar. Monarchie im Jahre 1914. Bd. 1—3. (Herausgegeben vom Handelsstatistischen Dienste des k. k. Handelsministeriums).

Strang H., Oko zemlje u sedam dana. Zagreb 1918.
Izdala uprava „Mladoga Hrvata“.

Stratimirović G., Ilirska poramenica (Predmet sa Glasinca).

Strohal I., Hrvatskim jezikom pisana pravila nekih bratstava u Dalmaciji. Zagreb 1914.

— O zakonu, kojim bi se jedinstveno uredili imovinsko-pravni odnošaji seljačkog stališa u Hrvatskoj i Slavoniji. I. i II. dio. Zagreb 1905. i 1906.

— Romanstvo starih Spljećana i Toma Arcidakon. Zagreb 1916.

— Zadruge u južnih Slovjena. Sarajevo 1909.

— Die Hauskommunionen (Zadругas) bei den Südslaven. Wien 1912.

Šišić F., Geschichte der Kroaten. I. Teil (bis 1102). Zagreb 1917.

A Budapesti királyi magyar tudomány-egyetem *Tanrendje* az 1916.—1917. tanév. 1. felére. Budapest 1916. 2. felére. Budapest 1916.

Tjednik, u Bjelovaru 1917.

Veröffentlichungen des k. preussischen geodätischen Institutes. Neue Folge No. 71.

Vojnović I., Akordi. Zagreb 1917.

Vrhbosna katoličkoj prosvjeti, izdaje kaptol vrhbosanski, uredio dr. I. Dujmušić g. 31. Sarajevo 1917. br. 1—24.

Zapiski muzealne, zeszyt 1. W Poznaniu 1917.

Zapisnici stenografski sabora kralj. Hrv. Slav. i Dalm. petogodišta 1913.—1918. od 132. do 153. sjednice. sv. 4. (g. 1916.—1917.). Zagreb, 1917. sv. 5. (god. 1917.). Zagreb 1917.

C) kupljeno je :

Archiv f. slav. Philologie, 37, 1—2.

Literarisches Zentralblatt, 1917.

Jahnz E., Mjestopisni rječnik kraljevina Hrvatske i Slavonije. Zagreb 1916.

III.

ČLANCI.

Kercselichiana.

Priopćio član dopisnik VLADOJE DUKAT.

I.

U „Starinama“ (8, str. 221.—227.) odštampano je pismo, što ga je Danijel Cornides¹ dne 8. VIII. 1772. pisao Krčeliću iz Gernyeszega. Iz uvodnih riječi toga pisma („Izpričava se, što nije Krčeliću tako dugo pisao; moli ga, da naznači, komu bi imao dati novce za poslanih si pet eksemplara Krčelićeva djela“) razbira se, da je korespondencija između oba muža već prije otpočela, ali ranijega pisma Cornidesova nema u onoj zbirci.

Proučavajući književnu ostavštinu Vincentija Kalafatića i Adama Baričevića² našao sam tamo prijepis

¹ Danijel pl. Cornides (1732.—1787.), historik madžarski, bijaše dugo vremena odgojitelj sinova Poliksene Wesselényi u Erdelju i učitelj njemačkog jezika u Koložvaru, zatijem tajnik grofa Josipa Telekija, s kojijem proputova Italiju, Francusku i Njemačku. Umr'o je kao profesor heraldike i diplomatike u sveučilištu peštanskom, i čuvar biblioteke. Ispor.: Szinnyei, Magyar irók; Wurzbach, Biographisches Lexikon s. v.

² Napose zbornik „Miscellanea“, sign. III. d. 22. u arhivu Jugoslavenske akademije, str. 302.—305.

pisma, što ga je Cornides pisao Krčeliću tri godine prije onoga odštampanoga, t. j. god. 1769. Pismo je pisano u Beču i datirano: 4. marta. Kao dopunjak zbirke Krčelićevijeh pisama mislim da ne će biti na odmet, ako se ovdje preštampa.

Prijepis glasi:

Epistola Danielis Cornides
ad Rsm virum Kerchelich.

Aestate anni praeteriti ex Transylvania prolixissimas ad Te dedi litteras, Diplomata nonnulla momentosiora complexas, quas etsi accepisse Te non dubitem, tamen responsionem Tuam exigere ausus non sum. Scilicet litteris Tuis, utut longe desideratissimis, carere malui, quam ut occupationibus Tuis bono Reipublicae litterariae susceptis, mei caussa quidquam detraheretur. Ne modo quidem doctissimas Lucubrationes interpellare sustinerem, nisi significanda tibi essent, quae e re tua fore existimavi. Quod ut melius intelligas, rem omnem accipe. Sextus jam circumagitur mensis, ex quo cum Illmo D. Cte [Comite] Josepho Teleki Vindobonae moras necto. Tempus meum omne Bibliotheca Caea [Caesarea], et Illustris Kollar³, Tuae, meaeque Deliciae, sibi vendicant. Frequens mihi cum hoc viro de Te, Rme Dne, opereque Tuo praestantissimo, quod moliris, sermo est. Apud ipsum primum Historiam Tuam Ecclae Zagrbis⁴, titulo tamen carentem, nec nisi ad pag. 296. usque de-

³ Franjo Adam Kollar. O njegovu odnosu prema Krčeliću ispor.: Smičiklas, Balthasari Adami Kereselich: Annuae, str. XXIV. — XXV.

⁴ Historiarum Cathedralis Ecclesiae Zagradiensis Partis Primae Tomus I. Fol. str. 340. Djelo je izišlo istom god. 1770., ali štampati se otpočelo već god. 1754.

ductam⁵, conspexi, quamque nunc etiam, dum ista scribo, ex cel. Kollarii benevola communicatione, prae manibus habeo. Dicit non potest, quantopere libro isto, fama tantum mihi noto, nec unquam antea mihi viso, fuerim exhilaratus. Expetii librum protinus, [et] non potius, velut diuturnam sitim levaturus, arripui. Superi boni! quantum ego eruditionis apparatus, quam vastum rerum abstrusissimarum cognitionem, quam stupendam diligentiam Tuam deprehendi! Satiari profecto lectione operis excellentissimi nequivi, de quo, quid sentiam, vel me tacente conjicias. Non itaque id jam agam, ut in laudes libri excurram, qui laude mea omni superior est, et de quo nihil, quam parum, dicere praestat. Quaedam tantum pace Tua indicabo, quae diligentiam Tuam effugisse videntur. Thomas de Bakach qua dignitate Ecclesiastica sub Mathia Corvino fuerit ornatus, pag. 208. ubi ejus dicendi locus est, non determinas, Timonem tamen refellis⁶. Est mihi instrumentum Mathiae Corvini, in quo Rex exponit, quamnam Th. Bakachius Ecc̄lam rexit.

⁵ Mesić u raspravi „O Krčeliću i njegovih Annuah“ (Rad 32., str. 66. i 67.) pominje, „da su pojedini arci Krčelićeve Historije prijateljem poviesti u ruke dolazili još prije završena svega djela“; ujedno konstatira, da je Kollar god. 1764. imao u rukama 194. stranu toga djela. Po gornjem pismu doznajemo, da je on god. 1769. imao sve arke do 296. strane.

⁶ Na str. 208. čitamo: Timon Praepositum Titeliensem Thomam primo fuisse, dein sub Mathia Zagrabiensem At Thomam Zagrabiensem Episcopum sub Mathia non fuisse, praeter monumenta Ecclesiae hujus, Conclusiones Articulorum Dioetalium testantur. — Samuel Timon (1675.—1736.), isusovac, historik mađarski. Napisaó, među ostalijem, ova djela: Synopsis nova chronologica Regnorum Hungariae, Croatiae, Dalmatiae i t. d. u četiri sveske (1714.—1719.; 2. izdanje 1736.); Historia Regni Hungariae (1736.; 2. izdanje 1764.). Ispor.: Szinnyi i Wurzbach s. v.

Mittam ejus apographum, simul ac in Transylvaniam fuero reversus. Numisma in Thomam Bakachium, cum ejus effigie, cusum, procul dubio notum tibi fuerit. Sed transeo ad alia. Cum pag. 224. et 225. Poëmata in laudem Nic. Olai⁷ composita adducis, videntur praetermitti non debuisse Joh. Rami de Goës⁸ Elegiae ad Nic. Olahum, Vindobonae anno 1551. in 4. impressae, quas et ipse possideo. Ramus iste, ut hoc obiter moneam, Carmen etiam graecum Hesiodi de Herculis elypeo, cum versione sua latina, Viennae 1550. in 4^{to} editum Nic. Olao dedicavit, quod opusculum non ita pridem sum nactus. Porro est, quod Te de Wolffgango Gyulai moneam. Asseris pag. 232. eum anno demum 1553. die 7. May Ecclesiam Zagrabiensem suscepisse providendam. Ego vero, R^sme D^{ne}, luculentissime ostendere possum, Wolff. hunc Gyulai anno 1549. die 24. Febr. inauguratum fuisse Zagrab. Eppum. Unde istud mihi constet, quaeris fortasse? Dicam. Incidi nimirum his diebus in Orationem, tempore inaugurationis W. Gyulai habitam, Viennae eodem adhuc anno 1549. in 4. typis expressam, quae nullum opinor dubitationi locum relinquit. En titulum integrum, de verbo ad verbo summa fide exscriptum: Oratio in Introduc-

⁷ Nicolaus Olaus (Oláh Miklós) 1491.—1568., historik mađarski, bijaše od god. 1543. do 1548. biskup zagrebački.

⁸ Ivan (Johann) Ramus, rođen god. 1535. u Goesu u Zeelandiji (Nizozemska), † 1578., sveučilišni profesor pravnih nauka u Louvainu (Löwen). Bijaše god. 1552. u Beču učitelj grčkog jezika i govornštva. Ispor. članak u Allgemeine Deutsche Biographie s. v. Ramus, no u tome članku ne pominje se ništa o odnosu Ramusovu prema Oláhu, ni o latinskim pjesmama njegovijem, ni o izdanju Hesiodova djela. I boravljenje Ramusovo u Beču kazano je sasvim netočno, jer je on, prema gornjem pismu, boravio u carskoj rezidenciji barem već god. 1550.

tionē, ac Installationē Rsm̄i ac Amplissimi D. D. Wolffgangi Gyulai, Eppi Almae Ecclesiae Zagrabi. dignissimi. Ibidem in templo Cathedrali, per Rsm̄ ac eximium D. Paulum DD. Lectorem, Canonicum, ac Vicarium ejusdem Ecclesiae Zagr. etc., in maxima doctissimorum Virorum, ac Optimatum Regni Slavoniae corona, populi quae frequentia habita. An. Salutis nostrae 1549. die 24. Febr.

Georgii Petrovvinay Submontani Hexasticon.

Qui cupis eximii Lector pernoscere munus

Pastoris sacrum, pagina lecta dabit.

Contemplare lubens venerandi Praesulis acta,

Et mores dignos posteritate lege.

Hunc canit orator praecellens divite lingua

Paulus, cum studiis, tum pietate valens.

Viennae Austriae Joannes Carbo, et Egidius Aquila excudebant, Anno 1549.⁹ — Orationem hanc in usus tuos,

⁹ Na zanimanju, što ga je Cornides pokazao za djelo Krčelićevo, zahvalio mu je auctor već u samom djelu, u odsjeku „Praemonita“, u kojem ispravlja neke omaške svoje. „Singulari,“ piše on na onom mjestu, „in obligatione perennaturoque cultu, a viris quibusdam eruditiss, non solum de omissis per litteras admonebar, verum etiam de erratis. His immortales summasque reffero grates, quod me erudire dignati sunt. Neglecta a me plurima esse, non diffiteor, tam ex insinuata ratione, scriptionis velocioris: quam et ex temporum circumstantiis: Neque [sic] istas, refferendas censeo. Si opus hoc aliquando reimprimetur, additiones spero ab eruditiss, a me quoque si vixero, praejudiciaque lex positiva, non habeantur, fieri poterunt. Quod errata concernit, ad pag. 232. noveris: illud, Anno igitur 1553. die VII. May nominatus Pauli Episcopi in Ecclesia Zagrabiensi Successor. Errorem esse (quem exscripsi ego, ex Marcellevichio) a Viro quodam litterato doctore sequentibus edoctus sum.“ I sad prešampava iz gornjega pisma točno riječ po riječ cijelo mjesto o Gyulaiju počevši od „Porro est quod ...“ pa do „... excudebant. Anno 1540.“, ali imena Cornidesova nigdje ne pominje, a i na druge se ispravke njegove ne osvrće:

si jusseris, accurate exscribam integram eamque beneficio cursus publici Tibi mittam, simul ac mandata Tua accepero.¹⁰ Festinato tamen opus est. Viennae enim non diuturnior, quam trium, aut quatuor septimanarum mora mihi amplius conceditur. Hospitium meum non est, quod indicem; soleo enim apud hujatem Postarum Magistrum altero quoque die litteras mihi inscriptas requirere. Ut vero ad Eppos Tuos Zagr. redeam iterum, diffiteri non possum, miratum me fuisse omnino, quod praeter unam Georgii Draskovichii orationem in Concilio Tridentino habitam, eamque a Peterfio¹¹ editam, ceteras quoque Praesulis hujus orationes ibidem recitatas, adjicere neglexeris. Quatuor, si bene memini, orationes ejus in lucem protraxit, publicique juris fecit, in commentatione de vita et scriptis And. Dudichii, Lorandus Samuelfy, sub quo ficto nomine latere voluit notissimus ille Hungaris Godofredus Schwartzius¹², nominis sui, si quisquam alter, cultor maximus. Desudat is nunc in lucubranda aliqua commentatione historico-critica in Ranzanum, in qua recentissimum suum adversarium R. P. Stephanum Kaprinay

¹⁰ „Spoponderat,“ čitamo u „Prae-monita“ kao nastavak one ekskurzije o Gyulaiju, „orationem hanc integram mihi exscribendam. Hac ejus erga publicum benevolentia, frui nequiens ante praemissorum editionem, etiam pro memorata notitia, in cultu sempiterno summas illi habeo refferoque grates.“

¹¹ Karlo Péterffy (1700.—1746.), isusovac, izdao djelo: *Sacra Concilia Ecclesiae Romano-Catholicae in Regno Hungariae celebrata ab a. Chr. MXVI. usque MDCCXV. (Viennae 1742. Partes duae).* Ispor.: Szinnyi s. v.

¹² Gottfried Schwarz (1707.—1786.), znanac Krčelićev (pisao mu pismo, koje je odštampano: *Starine* 8, str. 218.—221.), izdao djelo: *Andr. Dudithii... orationes quinque... cum Appendice orationum duarum quas Georg. Drascowich... habuit... (Halae 1742.)* pod pseudonimom „Lorandus Samuelfy“ (otac mu se zvao Samuel). Ispor.: Wurzbach s. v.

e Soc. JESV, graviter depectendum sibi proposuit.¹³ Atque haec erant fere, quae in Historia Tua, omnibus alioquin numeris suis absolutissima, desideravi. Quando vero novam ejus editionem, cujus spem feceras, procurabis? Ego quidem, ut sum morae impatientissimus, vix jam ejus fero desiderium. Cel. Kollarius vice plus simplici asseverabat, opus tuum novo habitu, et Augustae Mariae Theresiae nuncupatum, propediem lucem conspecturum esse publicam. Faxit Lucina propitia, ut hunc ingenii tui fetum, quem unanimibus votis eruditi populares expetunt, typis exscriptum quantocius manibus nostris versemus. Ceterum si quid votis apud te consequi valeo, demississimis Te, R^sme D^{ne}, precibus majorem in modum oro, ut exemplum unum veteris editionis, initio licet fineque mutilum (si quod tibi adhuc supersit), mihi tantisper impertire digneris, quoquo pretio abs me redimendum. Fasciculus mihi destinatus Posonium mittendus esset, ibidemque deponendus apud Scholae Evangelicorum Rectorem, D. Jos. Benzur¹⁴, qui eum mihi data opportunitate certo esset submissurus. Quod reliquum est, me gratiae Tuae singulari, summa animi observantia, porro quoque commendo, aeternum perseveraturus R^smi Nominis tui

Viennae 1769. die 4. Martii

devotissimus cultor

Daniel Cornides.

¹³ To je djelo: Recensio critica epitomes rerum Ungaricarum auctore Petro Ranzano, Siculo . . . (Lemgov. 1774.). Isusovac Stjepan Kaprinai (1714. – 1786.) auctor je djela: Hungaria diplomatica temporibus Mathiae Regis Hungariae Tomi 2. Vindobonae 1767. i 1771. Ispor.: Szinnyi s. v. Kaprinai i Ranzanus.

¹⁴ Josip Benzur (1728. – 1784.), auctor poznatog djela: „Ungaria semper libera“, bijaše od god. 1760. do 1761. rektor evangeličke škole u Požunu.

II.

U istom se zborniku nahode prepisana i ova dva, neštampana još, pisma Krčelićeva:

Binae Epistolae B. Kerchelich
C[anonici] Z[agrabienis] ad J. Tomecz.

Rđe Dñe!

Relatum mihi est, nummos quosdam veteres isthic collectos, aut in Schitarjevo acquisitos, sibi esse. Laudo, proboque diligentiam. Ut autem publico servire valeant, illustrareque Patriam, rogo, quosquos habet, aut obtinere potest, tales mecum communicare velit, ego eos Historiae meae inseram, qui fors ad rem Historiam illustrandam facient. Illos autem numeratos remissurus sum integre. Apes enim imitor, quae intactis floribus mel unice sibi necessarium colligunt: ita ego ea, quae doctrinae aut eruditionis sunt, accipiam, colligamque.

Zagrabiae 5. Aug. 176. [sic]

Rđe Dñe!

Nuper ob homines occasione nundinarum advenientes respondere nequiveram. Inscriptio submissa insignis est, multum illustrans Historiam, confirmansque Andavtonium hic olim fuisse, quod in meis commentariis posueram: Nummos servabo diligenter, et restituam fidelissime. Horum quidam aequae rari sunt; faciam autem in Supplemento D. Fratris mentionem, ut aeternam commendationem ab hac utili diligentia habeat. Lapis ille, qui Inscriptionem habet, ea ratione, qua in Sztenyevecz, exponi posset, ut sic omnium pateat oculis, et servetur memoria vetustatis.

26. Aug. 1768.

Vatikanski rukopis Gundulićeva „Osmana“.

Dio II.

Napisao DR. PETAR KARLIĆ.

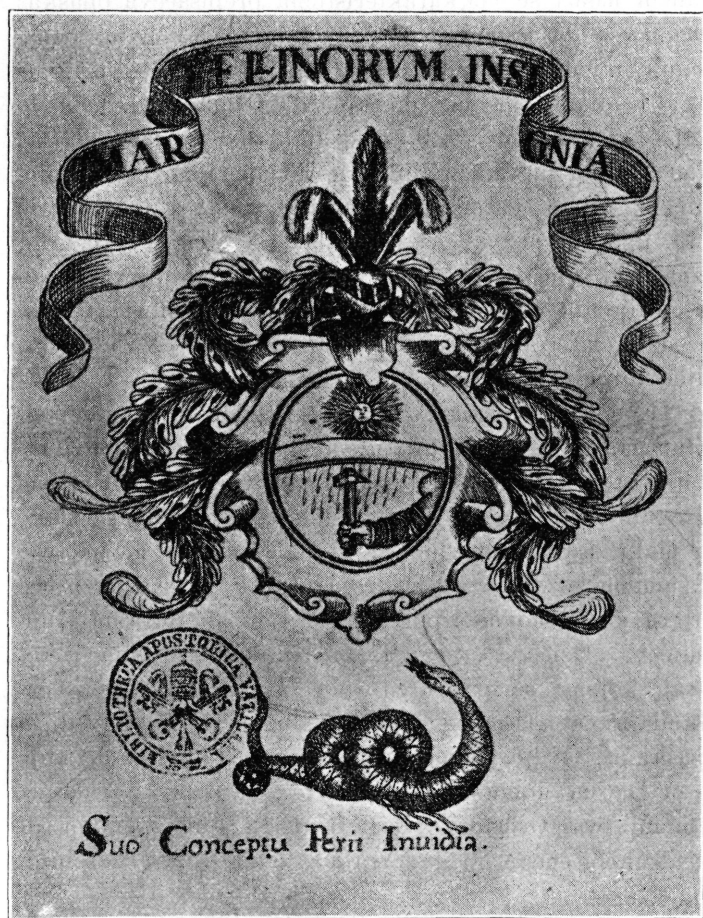
U svojoj radni „Vatikanski rukopis Gundulićeva Osmana“ (Zagreb, 1912.) na strani 7., u bilješci, već sam istakao, da tu „nijesu upravo potpuno navedene sve varijante“. Stoga upotrijebih zgodu, kad me je pod jesen god. 1913. prije svoga polaska u sveučilište u Rim pohodio u Zadru bivši moj učenik Antun Aralica,¹ te mu dadoh akademičko izdanje Gundulićeva Osmana („Stari Pisci Hrvatski“ IX.) i svoju radnu „Vatikanski rukopis Gundulićeva Osmana“, pa ga zamolih, da bi vatikanski rukopis ponovno isporodio s akademičkim izdanjem i da sa strane ispiše sve varijante od riječi do riječi. On je to zaista rado i savjesno i obavio, na čemu mu i ovdje srdačna hvala. O dovršenom svojem radu javi mi pismom od 2. prosinca 1913.: „Šaljem Vam sve skupa ‚Osmana‘, brošuru i ‚grb‘... Radio sam

¹ Antun Aralica rodio 1888. godine u Zlarinu, gdje je polazio i pučku školu. Prvih šest razreda gimnazije svršio je u Spletu i Kotoru, a posljednja dva razreda u hrvatskoj gimnaziji u Zadru. Zatim je pohađao u Beču trgovačku akademiju, a onda se dao na učenje filozofije, uzevši njemački i talijanski jezik kao glavne predmete. Školske god. 1913./14. pošao je zbog stručnoga studija u rimsko sveučilište. Od početka rata nalazi se na ratištu. Bavio se dosad, uz prevode pjesama sa stranih jezika, ponajviše pisanjem feuilletona.

tačno i savjesno . . . Radio sam perom, jer radi mojeg rukopisa bojao sam se, da bi olovkom bilo nejasno . . . S velikim je slovom muka; imena gradova uvijek su s malim slovom (*zarigrad*); *Vezier*, *Despot*, *Majka* sad s velikim sad malim; imena osoba: *Osman* i t. d. isto tako . . . Višeput je jasno, da je bila pogrješka prepisivača, osobito ako je bio u zlom „štimungu“ . . . Pisao sam svagdje istim starinskim pravopisom, da se izbjegne pometnja izgovora, kao što je to više puta krivo shvaćeno u akademičkom izdanju . . . Upozoravam osobito na riječ: *ugarski*. Dakako da je *a* blagozvučni kao u riječima: *varhu*, *harvazki*, *art*, ali to ne stoji za riječ: *ugarski*; . . . zato je krivo u akademičkom izdanju i *ugrski*, *Ugrska* i t. d. . . .“

Vatikanski sam rukopis već opisao u spomenutoj svojoj radni. No prema podacima Araličinima pripominem, da je prvi list čist, a na drugom stoji: „L' Osmano. Poema in lingua Illirica dell' Illmo Sig-r Giovanni di Fran-o Gondola Gentilhuomo di Ragusa. Lasciato per Legato dall' Illmo Sig-r Ab-e Stefano Gradi, P-mo Custode d-a Bibl-a Vaticana. Morì à 2. di Maggio 1683. in Roma.“ — Na trećem listu piše: „Po Mihū Martellini na 12. decembra 1667.“ — Četvrti je list prazan, a na petom nebrojenom listu nalazi se grb.¹ Od šestoga lista, koji je označen kao prvi list, počinu se pjevaña i teku

¹ Ovaj je raspored, na kojem upravo listu pred tekstom što piše, nešto drukčiji nego onaj kod Jensaena („Gundulić und sein Osman“. Göteborg, 1900. str. 217.) prema podacima švedskoga poslanika baruna Bildta. — I fotografički mi je snimak grba, što ga ovoj radni prilažem, kome je na lijevoj doñoj strani udaren žig vatikanske biblioteke s natpisom: „Bibliotheca Apostolica Vaticana“. poslao gosp. Aralica, kako to i u svom pismu spominje.



neprekidno do 149. lista (pjev. I.—XIII.), koji je prazan kao i ostalih 8 listova za him. Odmah pod XIII. pjevanjem nalazi se ona karakteristična prepisačeva opaska: „*manka cetarnaesti i petnaesti Canat*“. Na listu, označenu brojem 150, počinje se 16. pjevanje, te prijepis toga i ostalih pjevaća do konca „*Osmana*“ slijedi do 221. lista. Zatim je 9 posljednjih listova „*zaluđnih*“. Nad svakim pjevanjem lijepo je izveden kao i nad pjevanjem prvim natpis u zavinutoj vrpci.¹ Uz to je do 149. lista prepisivač na listovima po sredini pri vrhu označio i rimskim brojem broj dotičnoga pjevaća, ali to poslije nije činio. Vani osim natpisa na hrptu: „*Osman Giva Frana Gundulichia*“ vidjeti je i broj XVI. i vrlo sitne brojeve pri vrhu: 98, 3, 16.

Kod isporođivanja Aralica je crnilom u tekstu podcrtao riječi, a na strani je — sad s jedne (najviše s lijeve), sad s druge — ispisivao varijante tih riječi ortografijom rukopisa. Mañe je tek stvarce (n. pr. veliko ili malo slovo, rastavljanje i spajanje riječi) naznačivao u samome tekstu. Sve njegove bilješke ja sam kritički pretresao i ponovno isporodio ne samo s tekstom Gundulićeva „*Osmana*“, nego i s varijantama ostalih rukopisa, kojima se pri uređivanju akademičkoga izdanja Gundulićeva „*Osmana*“ Pavić služio te ih navodi u opaskama. Ovdje priopćujem samo one varijante, koje se u prvom dijelu moje radnje: „*Vatikanski rukopis Gundulićeva Osmana*“ (Zagreb, 1912.) ne spominju ili su drukčije nego ih je Aralica zabilježio.² O osobitoj

¹ Isp. faksimile prve strane (Karlić: o. c. p. 6.).

² Dakako da ovdje ne navodim ni onih nekoliko varijanata što ih je iz pjevaća I. od 1. do 101. stiha i iz pjevaća III. priopćio Ivan Milčetić (Grada, kn. VII. str. 306. i 307.), nego samo one, koje je ili Milčetić previdio ili Aralica drukčije zabilježio.

znatnosti ovoga vatikanskog rukopisa za kritičko uređenje teksta Gundulićeva „Osmana“ suvišno je i govoriti, kad se zna, da je taj rukopis pisan tek 29 godina poslije Gundulićeve smrti, te da je po starosti uopće drugi od svih dosad poznatih rukopisa Gundulićeva „Osmana.“

Pj. I. 45. misto V. mjesto¹ (a); 55. objav'te V. objavte; 69. Tim V. Ti; 73. Iedna V. Jedna; 101. Čim V. Čiem (b.); 105. ah V. (ah); 111. er V. jer (b.); 112. viek ... tega V. vik (b. c. d.) ... toga (a. c.); 119. s'kiem ... svit V. s'kim ... sviet; 127. kazahote V. kažahote; 131. skokom V. s'kokom; 144. plećah V. plećieh (b.); 187. svita V. svieta; 189. Jaoh V. Joh; 194. l'jeto V. ljet²; 211. dokli V. dokle (b. d.); 242 nie V. nije (c. d.); 253. Spaholjani V. Spaolani (a.); 284. plata im je V. plaćajući; 295. k'o V. ko; 304. vas saj V. vasaj³; 310. mis'o V. miso; 311. kieh šte se V. kijeh šte se; 321. spaholjana V. spaolana⁴; 324. združī V. s'družī; 330. paček V. pače; 331. tko V. ko; 332. visu V. višju (b.); 341. ovacime V. ovacieme 349. s'deset ... ki V. s deset ... kij; 362. mis'o V. miso; 364. z'dvora V. s dvora.

Pjevan'je drugo V. Pjevanje drugo aliti kant; 24. mog'o V. mogo; 30. još mlados tebi V. još tebi mlados (b. z.); 35. nauke V. najuke; 36. l'jeta V. ljeta⁵; 37. primal'jetju V. primaljetju⁶; 38. doć'će V. doće (b. c. d.); 55. mis'o A. misao; 69. skloni V. s'kloni; 70. sprid V. s'pried, 74. evietjem V. slovīm(a); 78. z'gar V. sgar, 94. izpod

¹ Riječi iz stihova **A** (oznaka za akad. izdanje Gundulićeva *Osmana*), koje slijede odmah iza broja istoga stiha, preštampane su vjerno istim pravopisom, a kod onih iz rukopisa **V.** (oznaka za vatikanski rukopis G. O.) upotrebljena su slova: d, l, n. Ako li se koji rukopis prema bileškama navedenim u **A.** posve slaže s istaknutim varijantama rkp. **V.**, tad navodim u zaporci oznaku toga rukopisa; nade li se u zagradi oznaka rukopisa iza pojedine riječi u istaknutoj varijanti, tad se ona riječ podudara s navedenim rukopisom.

² U rkp.: lieto.

³ Slično se u rkp. **V.** na više mjesta opaža, da prepisivač kao da nije htio da dva puta piše isto slovo — kao što ovdje n. pr. slovo „s“.

⁴ spaoghлана. — ⁵ lieta. — ⁶ primalietju.

V. ispod; 101. Šaviše je (on pokliče) V. Saviše se (on) pokliče; 102. gdi V. gdje¹; 107. smjen'je V. smjeće; 118. željen'ja V. želeñu²; 119. s'novе V. snove; stih 126. u A. sav u zaporkama, a u V. (kob); 132. upala V. pala; 138. najgluše V. najglušje; 140. pak'o V. pako; 148. dusim V. duhom (b. d.); 155. gdi V. gdje; 157. čarajućі V. carujućі, 165. z'o V. zao (a₁. b.); 166. i na V. i ona; 176. zvirim . . . stinom V. zvierim . . . stienom; 181. spoznan'ja V. spoznañia; 183. uzdan'ja V. uzdañia; 187. steć V. steći; 191. (tač je ohola) V. zač (a.) je ohola; 195. i V. u (b. c. d. m. z.); 211. er V. jer; 230. koji . . . riet V. ki (a₁. a₂) . . . (riet); 233. Nemo' V. Nemoj.; 257. ne poznanu V. nepoznanu; 265. nač'će V. nade³; 274. kol'jena V. kolena⁴; 286. dvor, ki sunčan zrak nadsiva V. dvor, kij sunčan sveder⁵ (d. svejer) biva; 288. gdje V. dje⁶; 290. jednieh V. jednim (a. z.); 293. zmaji V. zmai; 303. s'svieta V. svieta (b.); 309. moškovski V. moskovski; 313. svem sviti V. sviem sviati; 328. l'jepota V. l'jepota; 331. l'jepot; V. l'jepote⁷; 334. raških V. raskih; 335. l'jepota V. l'jepota⁸; 344. ul'jesti A. űesti; 347. kol'jena V. kolena; 368. bit' V. biti; 382. nie V. nije; 383. pred oniem, ki na sviti V. prid onoziem, kij na sviati; 388. utvrdit' V. utvrdi; 392. inieh V. inih; 395. prostire V. prostere; 396. prihita V. prihitat (a: prihita⁹); 400. s'prva V. sprva; 401. pozn'o V. pozno; 406. stih A. u zaporkama, a u V. nije; 413. vojvodi V. vojevodi; 415. Radovilskom V. Radolviskom; 418. Zborovski V. Zbaravski; 420. Zamoški V. Zamoski (b.); 422. čije V. ke (b. d.); 430. reseći V. reseć; 435. pozn'o V. pozno; 440. vojvoda V. vojevoda; 449. njima V. nima; 453. tvdieh . . . obzida V. tvrdih . . . zasida; 454. gdje je zatvoren V. gdje zatvoren; 455. prida' V. poda (a. c.); 456. vjernieh V. vernieh; 468. sjedio je, gdje V. sidio je dje; 474. bratji . . . pohodu V. brati . . . pohudu; 485. gdje V. gdi.

Pj. III. 3. s'planinskih V. s planinskih; 26. mis'o V. miso; 77. njih V. ñih⁹; 118. tviem V. tvim; 136. sviće V. svieh je¹⁰; 141. mojieh V. moieh; 156. izrek'o V. izreko; 159. ne brojena V. nebroena; 172. španjskoga V. spanskoga; 201. Svemogućstvu V. Sve-mogućstvo¹¹; 222. stanov'o V. stanovo; 256. općinom mu V. opći-

¹ gdie. — ² scegliegniu.

³ U rkp.: naghie. — ⁴ kogliena. — ⁵ sneghier. — ⁶ die. — ⁷ liepote. — ⁸ liepota. — ⁹ gñih (Milčetić: gñie). — ¹⁰ sniehie (dr. Moscatello i Aralica jednako zabilježiše). — ¹¹ Sve Moghuchstuo.

nomu; 266. slidi V. sliedi; 295. gdje V. gdi; 298. kamen'ja V. kameña
302. i jes jošte V. jes i jošte¹; 309. zlamen'ja V. zlameña; 312.
prostrie V. prostrije; 314. vrh . . . brze V. vah² . . . brže³; 319.
vidjen'je V. viujeñe; 325. ne ima V. nima.⁴

Pj. IV. 2. umuk'o V. umuko; 14. pred V. prid; 29. Nu er V.
Jer (a. a₁. d.); 32. gdi . . . st'o V. dje . . . sto; 35. preko V. priko;
39. jako V. i ako; 46. izdubli V. obdubli (a₁. b. c.); 61. odoli V.
odolij; 63. proli V. proljij; 68. kapigjija V. kapičia; 70. ovieh V.
ovih; 75. tisuć V. tisuća; 77. carskieh V. carskih; 79. janjičarskieh
V. janjičarskijeh; 81. Š njim . . . tries V. Š nim . . . ties⁵; 85. svieh
V. svih; 86. slava V. sila; 89. Alija V. Alia; 97. Spaholjana V.
Spaolana; 101. Petnaes V. Petnes; 107. er V. jer; 114. spahija
V. spahia; 115. Memija V. Memia; 121. uz njih V. už nih; 122.
delije V. delie; 133. Š'njima V. Š nima; 136. najvrlijege V. naj-
vrliege; 142. Bošnjak V. Bošnjak; 143. prostri'e V. prostrie; 147.
nije V. me; 148. Dunaj V. Dunav; 151. dvanaes tisuć V. dvanajes
tisuća; 166. veziera V. viziera; 168. vazetje V. vazetja; 176. stoji
V. stoi; 197. svieh V. svih; 203. to V. toj; 205. zaslipi V. zasliepi;
208. razbijati V. razbiati; 211. opustje V. opusti (a.); 212. ju V.
u; 224. izpod V. ispod; 225. vije V. vie; 228. or'o V. oro; 240.
s'lieva V. i slieva; 241. gdje V. gdi; 242. trećemu V. tretjemu;
257. obstri'e V. obstrije; 266. uz njih V. už nih; 271. poji rika V.
(poji) rieka; 276. nazvan V. nahvao (b. c.: na hvao); 279. ki V.
kij; 280. ni V. nij; 285. ustraša V. ustrašja; 290. vazda V. svuda
(b. c. d.); 293. ovi V. oni; 297. ki V. kij; 306. znan'ja V. znaña;
318. petnaes . . . zgniezdi V. s'petnes . . . ugniezdi (b. c. d.: ugniezdi);
319. suhe V. suh; 322. k'o V. ko; 328. st'o . . . i uza V. sto . . .
uza; 335. društva V. društva; 340. š'njim V. š nim; 349. dvanaes
V. dvanajes; 352. š njima V. š nima; 361. Tiem V. Tim; 362. njieh
V. ñih; 367. kroti i vlada V. kroti vlada; 372. l'jepotu V. l'jepotu⁶;
377. Kaciga V. Kacig; 380. evit, ki V. eviet, kij; 387. l'jepota V.
l'jepota⁷; 388. ko ju V. tko ju (a₂. b. c.); 394. liepih V. liepieh;
410. ognju V. ognem; 414. bol'jezni V. bolezni (a₁. a₃.); 419. vjernu
V. vernu (a₁. a₂.); 421. to V. stoi; 425. poljačkih V. poljačkih;

¹ ies i ioscete. — ² „va¹“, jamačno mañka „r“ — „varh“
(= vrh). — ³ barsce. — ⁴ n'ima.

⁵ Mañka: r.

⁶ liepotu. — ⁷ liepota.

427. dobitih V. dobitieh; 428. ne dobita V. nedobita; 437. Misira V. Mesira; 441. tri sta V. trista; 443. mjesta V. mista; 452. zlato V. zlata (a.); 453. Nut' Jemira V. Nu Tiemira; 461. podoljska V. podolska (a₁, b.); 462. porobi V. porobij; 464. dobi V. dobij; 466. ban V. pan; 472. du V. da; 477. oda svudi V. odasudi; 478. kriposti V. kreposti; 483. obtjeciva V. opteciva.

Pj. V. 10. onieh V. onih; 11. l'jeta V. ljeta; 17. mog'o V. mogo; 30. slegjena V. sledena (a.); 34. streptje V. strieptje; 39. i on V. on; 40. a V. i; 42. mnozieh V. mnozih; 46. jer V. er; 48 stopam V. stupam (d.); 49. jaoh V. joh; 52. kih ... živieh V. kieh ... živéc; 82. sviem V. svim; 88. kćercu ovu V. ovu kćercu; st. 89. i 90. A. u rkp. V. stoje bez zaporaka; 114 s' l'jepote V. s ljepote; 121. vojvodi V. vojevodi; 122. ki junaštvom V. kij junačtvom (b.: junačtvom); 127. krvavieh bojnieh V. krvavih bojnih; 131. ban V. pan; 133. njegovieh naglieh V. ñegovih naglih; 141. pokoj V. pokli; 142. s'bojnieh V. bojnih; 143. kopjim V. kopim (a. a₁. a₂.); 144. verna V. vierna; 147. vjeran V. vjeren; 164. naprid V. napried (a₁. a₂.); 168. bijenje V. bieñe; 169. iedu V. jedu; 197. iz zasjeda V. izasjeda; 212. dvje sti V. dviesti; 216. svojieh V. svojih; 219. gdi V. gdje; 228. grdi V. gradi; 231. nesmiljena V. nesmiñeña; 232. skačuć V. s'kačuć; 235. stižuć V. stignut; 236. s draziem svojiem V. s zdrazim svojim; 246. okluči V. odluči; 255. vitiem V. vitim; 258. tvoga V. toga (a. b.); 262. tve V. tvoje (a₁. a₂. a₃.); 266. mojiem V. moim; 267. svita V. svieta; 281. s njime dvanæs V. š nime dvanajes; 282. konjieh V. koñeh; 284. ga svaki V. svaki; 296. odgovorit' V. odgovorti; 312. stoji bil'jega V. sti bilega; 320. svjema V. svima (a₂. a₃.); 327. svim V. sviem; 329. s'jedne V. sjedne; 336. odnila V. odniela; 341. stoji V. stoi; 351. priko V. prieko; 359. objema V. objem; 377. cieli V. ciele (a. a₁. d.); 390. udarac V. udorac (a₁. c.); 413. uzdaħa V. uzdah; 418. konjieh strelovitieh V. koñih strjelovitih; 420. vitieh V. vitih; 435. sred V. isred (a₁. b.); 451. s'drugami je V. s drugam je; 466. njoj bil'jezi V. ño¹ bilezi; 468. a V. i; 483. mis'o V. mi-so; 484. draga V. druga; 499. viditi V. vidjeti; 502. prevelika V. priveлика; 510. ko V. tko; 518. imena V. imana²; 521. proletjelo V. proljetjelo³ (b. prol'jetjelo); 527. živ je V. žive; 529. imaj, o gospoje V. ima (a₂.: ima') o gospode⁴; 538. ovdi V. ondi; 543. tiem V. tim; 549. napried V. naprid; 550. uzmažajuć V. umnažajuć (b).

¹ gnio. — ² Prepisačeva griješka. — ³ prolietielo. — ⁴ gospogie.

Pj. VI. 11. podrie V. podire; 17. Gdi ... mojeh V. Gdje ... moieh; 18. gdi V. gdje; 20. jaoh V. joh; 23. t'mini V. tmini; 29. jaoh V. joh; 37. gospoja V. gospoda¹; 43. mojeh V. moieh; 45. gdi je V. di e; 55. kieh V. ki; 62. mi V. me; 64. kieh V. kiejh (a₁.); 67. ku V. ka; 81. kojiem V. koiem; 82. slavja V. slavļa (a. a₁. d.); 85. poklik'o V. pokliko; 87. nik'o V. niko; 99. ne ... š'njim V. ni ... š nim; 101. Ah V. A; 102. verna V. vierna; 126. tanahni V. tanahan (a₃. b.); 131. gdje V. gdi; 136. tvoja želja V. tvoi sreļa²; 142. jaoh, ovoga V. joh, ovega; 157. zorniem' V. zornim; 164. svrhu V. sfrhu; 167. oj V. joj (a₃. m. z. b. c.); 175. mača V. V. maču (a. a₁. b. d.); 176. stoji V. stoi; 181. sužanj V. sužan (a. a₃.); 198. oprieti V. opriti (a₂.); 200. pak'o V. pako; 206. oružjem V. oružim; 212. odoliti' V. odolet; 213. vika V. vieka; 222. koga V. tkoga; 234. vremena V. rumena; 237. Ah V. A (a₂. a₃. b. c. d.); 248. vrime V. brieme; 249. Posl'jedna V. Posledña; 253. oslobodit' ... draga V. slobodit druga; 257. ugršticom V. ugaršticom; 258. ugrskoj V. ugarskoj; 259. ugrskiem V. ugarskim; 265. Gdje došavši, u dvor hodi V. gdi dosadu u dvor hudi; 271. ili ... ili V. ali ... ali; 279. sudi V. žudi; 282. družiem V. družim; 290. svegj V. sve; 296. vernieh V. vernih; 297. s'njima V. š nima; 298. spaholjane V. spaolane; 303. s'namišljenineh V. s namišljeniah; 313. španjskoj V. španjskoj³; 321. kraljem V. kralom; 334. spovieda V. spovida; 346. riekom od svud V. od svud riekom; 362. darim ... poslo V. dari ... poslo; 376. posjek'o V. posjeko; 377. to V. toj; 386. proš'o V. prošo; u bilešci a₃. d. stih 4. obilježja V. obileža.

Pj. VII. 4. grčkoga V. grkoga; 20. oganj V. ogag⁴; 23. gorienje V. goreñe; 46. Serse V. Širse; 51. scieniš V. s'cieniš; 52. srdžbe V. srgbe; 54. kraljestva V. kraljevstva (a₁. a₂.); 59. sliedeć V. slideć; 71. prol'jevajuć V. prolievajuć; 73. s'uzdasi V. usdasi; 79. ki ... grčke V. kij ... Grke; 85. Šlje po otocih V. Šele po otocih; 102. gdje V. gdi; 121. Rodjaci V. Rodjati; 125. s'teške V. teške; 126. svudie V. svudije; 128. krije V. kriē; 131. li im V. lim; 144. svieh V. svih; 151. Ikaria V. i karia (svi osim: c. d. m. z.: i Karija); 163. zavjete V. odvjete; 173. gdi V. gdje; 186. tuj V. tu; 191. gdi V. gdje; 192. domisljatom V. domišlatom;

¹ gospogia. — ² sreglia, jamačno griješkom mjesto: sceglia (= želja). — ³ spa'gskoi. — ⁴ oghag, griješkom mj.: oghagn (= ogañ).

203. Atos V. Etos; 206. Pelio ... gdje V. Peleo ... gdi; 207. kojieh V. koieh; 208. vrsim V. vrhim (a. a₁.); 221. ovieh V. ovih; 226. mis'o V. miso; 227. ognjevitie V. ognenim ih; trjeskovima V. treskovima (a₁.); 228. on čas ih je sataris'o V. oni čas je satariso; 229. smjen'je V. smjeñe; 230. temu V. tomu (b.); 231. ko V. tko; 233. dočime V. dočieme; 243. š njima V. šnima; 251. Šparta V. Sparta; 253. slavnieh V. slavnih; 290. nie vladan'ja V. nije vladaña; 305. tvojiem V. tvoiem; 306. š'njega V. s'ñega; 307. jer V. er; 308. pade V. pada; 310. ravne Livadije V. slavne Loivadie; 317. Tu ... l'jeta V. tuj ... ljeta; 318. Mark-Antonija ... Augusto V. Markantonia ... Agosto; 321. Mark-Antonija V. Markantonia; 338. španski V. spanski; 347. jer V. er; 350. bliže V. bližne; 353. gdi u vremena V. gdi vremena; 373. njih V. nih; 377. davnji V. davni (a. b. c. d.); 394. svietla V. draga; 420. Lešandra V. Leksandra; 435. liposti V. lieposti; 436. jednim V. jedniem.

Pj. VIII. 1. L'jepota V. Ljepota; 3. gdje V. gdi; 22. s'svietlom ... kad V. svietlom ... ka; 28. svita V. od svita; 35. Ladislava V. Vladislava; 36. zanie ... neg' V. zamie ... negi; 37. zelec V. želeć; 39. te je svom narek'o V. te svom nareko; 46. s'tanke V. tanke; 55. lipotu V. ljepotu²; 62. posl'o V. poslo; 65. S'tvojiem V. Stvoiem; 73. doš'o V. došo; 74. Smederevu V. Smederovu; 75. kcer V. kéeh³; 78. kol'jena desposkoga V. kolena despodskoga; 84. pokrajine V. pokraïne; 89. ki V. kij; 90. bio V. bijo; 93. one V. ove; 94. desposka V. despodska; 100. prijatelji V. priateli; 115. ki ... dvanaes V. kij ... dvanajes; 118. priku V. prieku; 121. ost'o V. osto; 123. s'plahe V. plahe; 128. Prage V. Praga (a₁. b.); 136. Vladka V. Vlatka; 141. svieh V. svih; 142. jošte V. od svih; 157. vrime V. vrieme; 158. prika V. prieka; 162. dvanaes V. dvanes; 167. začu V. zajču; 168. jedine V. jedilne; 172. štapak V. šapak; 181. čajko V. čačko⁴; 194. kupi V. skupi (a₂. a₃. b. c. d. m. z.); 198. š'njima V. s'ñima; 214. pastirice V. pastierice; 216. Pjepši V. ljepše⁵ (a. a₁.: l'jepše); 217. biše V. bješe; 230. cića V. cjeća; 235. istočnime V. istočniem; 243. rajskom V. rajskomu; 246. ruža V. rusa; 267. kim V. kiem; 268. sunašce V. sunajce; 274. vrime V. vrieme; 276. uživajmo V. uživamo; 277. čekajte V.

¹ U rkp. griješkom dva puta napisano: „negh“. — ² U rkp. lipotu. — ³ Griješkom.

⁴ Chacko. — ⁵ liepsie.

čekate; 282. vas V. nas; 290. steče V. stječe (a_1, a_2); 298. š' njim V. š nim; 310. ćutjela V. ćutila; 326. (kliče treći) k'Zadru V. kliče treći Zadru; 330. ugrska V. ugarska; 333. s'vojskom V. vojskom; 334. Vladislav V. Vladisav; 335. s'neizmiernima V. neizmiernima; 338. ugrske V. ugarske; 355. bivši V. buduć (a_2, a_3, c, d, m, z); 365. Zapažene V. zapazene (b); 376. ko V. ke (a_3, b, c, m, z); 390. ki ... dubrave V. kij ... dubrava¹; 391. uživajte i sliedite V. uživate i slidite; 402. ovdí V. ovdje; 405. te V. sej; 418. p'o V. po; 419. skažeš V. kažeš (a, a_3, d); 420. rieči V. riečim (a_3); 421. tko V. ko; 427. spomenjivat' V. spomenivat; 429. kol'jeno V. kojeno; 432. krije V. krie; 438. jaoh V. joh; 440. starieh mojieh V. starih moih; 442. despot V. depost²; 455. cieć V. cić; 458. obljubile V. obljubili; 464. primami ih ... sliede V. primamih ... slide; 477. i isposieca V. isposieca; 488. sužna V. sužna (a, a_3); 490. gledaš V. gledaj (a, a_1, a_2); 491. nama V. nami; 497. slušaj V. slišaj; 508. š'njim V. š nim; 512. mis'o V. miso; 513. sliediš V. slidiš; stihovi A. 514. i 515. u V. nemaju zaporaka; 518. ugrskiem V. ugarskiem; 519. misli V. smisli; 525. moć' ćeš V. moćeš; 527. i 528. mi ih V. mih; 537. Od V. Oh; 541. Verna V. Vierna; 543. gdje V. gdi; 573. ugrske V. ugarske; 575. gdi je V. gdje; 605. š'njim V. š nim; 608. isred V. ispid; 610. ki ju V. ki u; 621. srećo V. sreća; 622. djedinstvo V. djetinstvo; 623. slavnieh V. slavnih; 624. pastirim V. pastierim; 626. ki V. kij; 632. jedina V. jedihna; 633. Nije V. Nie (a_1, m, z); 635. gdi je V. di e; 639. ah V. oh; 655. kćercom mu ... mu odmak'o V. kćercomu ... odmako; 666. i V. ter, 671. je V. ju; 681. jaoh V. joh; 693. čieme V. čiem; 701. ku V. ka; 725. slidit' V. sliedit; 729. oj V. o; 754. mladi V. mlad; 756. ustrieli V. ustrili; 757. Uz'o V. Uzo; 759. svietlih V. svietlieh; 760. vidi se V. vidiš; 765. mis'o V. miso.

Pj. IX. 2. vlas ... tvojih V. glas ... moih; 25. lanjsko V. lansko; 32. i s'Nestera k' njemškom V. i Nestera (a, a_3, d, z); Niestera) k' niemskom; 40. Varšovije V. Varšovie; 49. ki V. kij; 52. lanjsko l'jeto V. lansko (a, a_1, m) l'jeto; 55. sve V. svi (a, a_3); 60. se V. še; 66. š'njim V. š nim; 80. lakši i brži neg sjever V. lakši brži (a, a_1, a_3, c) neg sever; 85. stoprv V. toprv (a_1); 97. svietla V. svitla (a); 98. Vladislava V. Vladisava; 102. zracih V. zraci; 105. bani V. pani; 132. ki V. kij; 148. promienjiva V. pro-

¹ Na koncu je „a“ nejasno. — ² Griješkom.

mieniva (a. a₁, b. c. d.); 158. ckni V. ckmi; 166. gospoje V. gospode¹; 171. s'dvanaes bojnih V. s' dvanajes bojni; 185. tako V. taka je (a₁); 188. gospoje V. gospode¹; 191. tec'te V. tecte; 196. lanjsku V. lanskú (a. a₃); 222. tekué V. teúúé²; 223. s'drazim V. s draziem; 228. plaču i cvile V. plaču cvile; 230. nika . . . nika V. néka . . . njika (a. a₁, c.: njika); 244. krije V. krie; 248. z'gar V. zgar; 254. tu V. tuj; 267. P'jetne V. ljetne; 279. dubja V. dubju; 289. Uživajmo V. Uživamo; 293. sviet'o V. sviet; 294. junaštvu V. junačtvu; 595. oteto V. otet; 299. dvanaes samih V. dvanajes samieh; 305. dvanaes V. dvanajes; 307. ki V. kij; 310. mjesti V. misti; 312. tvojih V. tvoieh; 322. na V. u (b. c. m. z.); 324. svojiem V. svoiem; 332. sn'ježana V. sniežana; 335. s'prva V. sprva; 337. sumnjit' V. sumúe (a); 340. stav'mo V. stavmo; s'trane V. strane (svi rkp. osim: c.); 342. čim V. čiem; 349. nije V. nie; 351. krije V. krie; 358. bojnih V. bojnih; 365. Ozelen'je V. A zelen je³; 366. cvietju V. cvietiu; 373. rudi V. rusi (a. b.); 374. obluk V. oblak (svi rukopisi — osim izd.: m. z.); 376. zdaždila V. s'daždila; 378. svieh V. svih; 389. Ovaka V. Ovako (a. a₂, a₃, b. c. d. z.); 395. sn'ježanieh V. sniežanieh; 401. i 402. šes V. šeš⁴; 415. ju V. u; 437. tim V. ti; 438. nie V. nije; 448. jel'jen V. jeljen⁵; 455. pust'te V. puste (a₁, a.); 464. s'svake V. svake; 493. upazi V. napsi; 495. sklápa V. sklapja; 506. robstvo V. robstvu (a); 507. gdi je V. di e; 517. srdžbe V. srčbe; 554. može V. more; 574. s'strane V. strane; 576. njegoviem V. negovim; 586. rasrdžbi V. rasrgbi; 590. drazih V. drazieh; 610. tako V. lako; 614. rieka V. rika; 635. prigiba V. pribiva (a); 636. i na V. na (a₃); 638. nedobitno V. nedobitnoj; 670. zglojben V. sklopjen; 672. kamen'jem . . . pob'jen V. kameúem . . . pobien; 684. nigdje V. nigde; 690. čim V. cim⁶; 695. pak V. paka; 698. gdje V. die; 700. ove V. one; 705. srca V. cara⁷; 707. joj cara V. joj e cara; 709. vrieme V. brieme.

Pj. X-19. Vladislav je V. Vladislavu; 24. dolietahu V. dolie-tjahu; 26. biše V. bješe; 29. veseo V. vseo; 30. š njime V. š nime; 31. Vladislav V. Vladisav; 32. zaplini V. zaplieni; 34. š njim V. š nim; 53. lešku V. lesku; 61. svih V. svieh; 65. razumile V. razumjele; 68. susrestit' V. susresti (m. z.); 94. P'jepšieh V. lepšieh;

¹ gospgogie. — ² techuch.

³ A selenie — „A“ je napisano u rkp. povrh „O“ i mnogo krupnije. — ⁴ scesc. — ⁵ Jelien. — ⁶ zim. — ⁷ Griješkom.

114. sletje V. slietje; 115. gdje V. gdi; 122. iziš'o V. izišo; 126. podig'o V. podigo; 128. stig'o V. stigo; 131. priš'o V. prišo; 144. liepih V. liepieh; 146. strile V. striele; 151. sn'ježane V. s'nežane; 154. š njim V. š nime; 169. kieh V. kih; 173. naprida V. naprieda; 193. Skokni V. Skoki; 196. pošlji V. pošli; 197. Daj V. Duh (a. a₁. m. z.); 199. depota V. despota; 202. razdili V. razdieli; 238. tu V. tuj; 270. proš'o V. prošo; 274. uzdrž'o V. uzdržo; 290. posl'o V. poslo; 323. sudi V. žudi; 330. rika V. rieka; 344. l'jepša V. lepša; 346. Varšov V. Varšovu; 360. gracka V. gradcka (a₁. a₂.); 363. spaholjana V. spaoļanih; 364. sliedijaše V. slidiaše; 368. vrhu V. vrh; 374. arapskoga V. arabskoga; 378. sakrafogje V. sakrafoče (a₁. b. m. z.); 381. s'trkačima V. s trkašima; 386. kim V. kij; 392. oči im V. očim; 395. l'jepota V. ljepota; 404. sn'ježani V. s'nežani; 435. izdjelanieh V. izdželanieh; 444. našasta V. našastja (a₂. m. z.); 451. graditelja V. zgraditeļa; 457. Leh V. Lek; 459. l'jeta V. ljeta; 464. Ugrske V. Ugarske; 466. proslavlja V. proslavja (a₁.); 479. s' imenom V. s iemenom; 484. Pruse V. Prutse; 497. mačim, s'štitim V. mačem, štitim; 515. Vladislava V. Vladislav (b. m. z.); 522. mož' V. množ (a.); 525. Vladislav V. Vladislavu (m. z.); 526. dokitniku V. dobitniku; 528. ugrskom V. ugarskom; 532. Moravi V. Muravi (a₁. b. m.); 535. njemških V. niemških; 537. or'o V. oro; 539. Kazimir V. Kažimir (a₁. a₂. b. c. z.); 548. Lesandro V. Lehsandro; 551. s'gar V. zgar; 565. Or'o V. Oro; 570. je V. e; kip V. kih (a. b.); 584. naprieda V. napriedi; 587. ali ih V. alih; 589. mjesto V. misto; 591. djelih V. djelieh; 599. stražu V. straža; 603. razlika V. razliga; 616. ul'jesti V. uļesti; 625. Zborovski V. S' Borovski; 626. mudriem V. mudrim; 629. odavna V. od davna; 630. svud V. sud.

Pj. XI.¹ 6. svih V. svieh. Stihovi A. 13. – 16. stoje u rkp. V. iza stiha 9. prema A; 10. lanjske V. lanske (a.); 18. dig'o V. digo; 30. obtjecat' V. optjecat; 44. ustaju V. ostaju; 45. zbira V. obira; 47. orlov V. ,orlovú' (= orlov); 60. scieni V. cieni; 61. krajieh V. kraieh; 63. ako č' oku V. ako j oku; 65. tuj V. tu; 79. rek'o V. reko; 80. ljudstva V. ļustva (a. a₁.); 84. čuješ V. čuje se; 98. lanjskoga V. lanskoga (a.); 110. svieh V. svih; 111. mog'o . . . vrime V. mogo . . . vrieme; 113. uprašan'je V. uprašāne; 124. ugragjena V. obgradena (b. m. z.: obgradjena); 125. pogledaj V. pogleda:

¹ Jedanaesto V. jedana**j**esto.

136. bojna V. bojan; 141. zarast'o V. zarasto; 142. vas se V. vase; 145. su V. se; 147. opas'o V. opaso; 152. odol'jeti V. odoljeti; 161. tiem V. tim; 163. tko V. ko; 167. ki pogrdi . . . svita V. ko (a) pogrdij . . . svieta; 175. svietu V. svitu; 184. vojev'o V. vojevo; 200. njemškoga V. niemskoga; 221. opet pazi V. pazi; 223. je V. e; 228. ugrsku V. ugarsku; 236. bližnjih V. bližnieh; 239. ugrštici V. ugarštici; 246. je V. e; 253. Zamošci V. Samoživci; 255. konji ĩm V. koĩim; 263. vućce V. vćce; 270. sn'ježaniem V. sńežaniem; 272. poletiti V. poletjeti; 277. sn'ježanoga V. sńežanoga; 282. ono je V. on je; 284. sn'ježane V. sńežane; 290. zbrojil V. zbroil; 302. tkalac V. tkaľac (a₁); 311. a V. i; 315. gnjezda V. gńežda (a₁, b.); 316. Gnjezdom V. Gńeždom; 325. ugršticom V. ugaršticom; 327. kaplan V. kaplam; 352. naveze V. naveza; 357. Dvanaes . . . dvanaes V. Dvanajes . . . dvanajes (a, b.); 371. rek'o V. reko; 385. ono V. ovo; 386. je V. e; 410. nože drže V. zlatne nože; 413. uprav V. u pravu; 415. ki . . . i u V. kij . . . u; 422. ondi je V. ondi e; 427. njemške V. niemske; 431. nije V. nie; 432. ićija V. nićia; 436. treskovi V. trjeskovi; 440. ugršticom V. ugarštican; 454. zavije V. sva je; 455. trjeskovieh V. treskovieh; 478. tjeskote V. tjeskoće (a, a₁, a₂); 484. sve V. rve; 504. vojvode V. vojevode; 523. rukom mu V. rukomu; 530. ští V. stie (a, a₁, a₃, m. z.: stije); 533. Ki . . . ĉuvši V. Kij . . . ĉuši; 543. ĉes V. ĉes; 552. posl'o V. poslo; 580. vezierom V. vizierom; 583. silu silom V. silom silu; 588. lanjskoga V. lanskoga (a, a₃, b.); 600. lj'eva V. lieva; 605. k'o V. ko; 613. lanjskoga . . . l'jeta V. lanskoga (a, a₁, a₃, b.) . . . ljeta; 619. je V. e; 620. caru V. cara; 623. vaša je hvala V. vaša hvala; 644. srećniji V. srećni; 652. nie V. nije; 653. miš'o V. miso; 672. d'o V. do; 674. dozv'o V. dozvo; 689. španjski V. spanski; 693. španjska V. španska; 705. gdje V. gdi; 708. od tole V. od tle (a); 713. je V. e; 718. stek'o V. steko; 727. niedno V. jedno (a, a₃); 746. ustaje V. ustane; 756. uduhnuti V. udunuti; 765. te je boja V. te boja; 770. družim V. s družim; 773. Gustava V. Gostava; 787. s'hvalinskoga od izgora V. s'valinskoga (a: s'valinskoga) od izgara; 788. njemškoga V. niemskoga; 790. višnji je pod'o V. višńi podo; 826. paši se V. pazio¹ se; 836. vieću V. veću; 838. ĉastjen V. ĉasten (b.); 841. bogata V. bogate; 848. l'jepote V. ljepote; 855. uprav V. u put.

¹ pasio.

Pj. XII.¹ 18. svak V. sve (a.); 27. svojieh V. svoieh; 40. nije V. nie; 52. s'dragiem V. s'drazziem; 58. zaplienjene V. zapleñene; 76. ništa V. ništo (a.); 84. uzmaža V. umnaža; 93. Pjeta . . . i one V. ljeta . . . u (c.: u) one; 97. Pjeti V. ljeti; 102. bi V. pi; 115. svudjera V. sudjera; 128. Pjepša V. lepša; 139. tko V. ko; 150. pitat' V. pitati (a); 151. novo V. ovo; 154. to V. toj; 161. zaista zn'o V. zaisto zno; 178. svoj V. tvoj (a. a₁. a₂. a₃.); 189. oviem V. ovim; 200. mis'o V. miso; 202. je V. u; 209. sramežljiva V. sramležljiva; 217. ono V. ovo; 218. naš V. na se; 222. za V. na; 224. li V. bi; 229. gospoje V. gospode; 232. Pjepše V. lepše; 233. bili V. bieli; 239. sužnja V. sužna (a₁.); 244. višjoj V. višoj; 248. podat' ti ću V. podati ću; 256. ačermanski V. atečermanski (a.); 258. jedinu . . . kćercu V. jedihnu . . . kćerca; 259. kojoj V. koj (a₂. a₃. b. c.); 260. cavti V. capti; 261. nu Korevski, ki nad svjema V. nū Korvski, kiji nad svima; 272. ruha V. ruka; 281. Pjepote V. ljepote; 295. je V. u; 298. oganj V. ogan; 300. jaoh V. joh; 305. robstvo V. robstva (a. a₃. b. c. m.); 313. je V. e; 322. iz pameti V. i s'pameti (a.); 349. Kalinka V. Kalinke; 383. i u načinu V. i načinu (a. a₁. a₃. b.); 397. sn'ježane V. sñežane; 404. žalosno V. žalosne; 412. kad V. ako (a₂.); 429. ah V. oh; 430. vik V. vig²; 438. mojieh zlatnije V. moieh zlatnieh; 447. djela V. dila; 449. gdi je V. di e; 465. Izdajniče, ti dostojiš V. Izdavniče, kij dostoiš; 466. jer t' se od vjere V. er se od vjera; 467. stojiš V. stoiš; 470. urnebes se V. urnebese (a. a₃. b.); 479. htla V. tla; 485. sviet'o V. svieto; 490. mis'o V. miso; 495. meni budi V. budi meni; 501. ugrskomu V. ugarskom; 502. obhodit' V. hodit; 503. dokle V. dekle³; 518. daj V. da; 520. ga ću V. ti ga ću (a₁. a₂.); 529. k'o . . . velicieh V. ko . . . velicih; 531. pricieh V. pricih; 538. veseliji V. veseli; 539. oblietuje V. obletuje; 541. smiri se V. smir se; 547. ko . . . vrime V. ke (m. z.) . . . brieme; 548. ti ja ću V. ću ja ti; 556. gdi . . . živ se V. gdje . . . suž se⁴; 564. priletila V. izletila (a. a₁. a₃.); 569. put V. paut⁵; 573. s'gar V. sgor; 576. istom V. ištom; 577. odi V. ovidi; 584. sužanjstvu V. sužanstvu (a₁. a₂. a₃.).

Pj. XIII. 12. Vladislav V. Vladisav; 18. erka V. erska⁶; 19. krivaviem V. krvaviem; 21. Škriplje V. Šriplje; 22. svrd'o V. svrdo;

¹ Dvanaesto V. Dvanajesto. — ² uigh. — ³ Griješkom. —

⁴ susese. — ⁵ Griješkom. — ⁶ zarska.

29. ijeda V. i ieda; 33. oprit' spravam V. opriet spravan; 43. gdi je V. gdi e; 53. hroću V. hroću; 57. prašća V. prasčia; 59. tko V. ko; 73. vjerniem V. vječniet (b. c. m. z.); 75. srdžbom V. srgbom; 86. gorostasni V. gorostašni; 87. čagjavoju smegjoj V. čadlavoju smigoj; 104. rašepača V. rašepača (a₁); 106. razrok V. razok; 115. kom V. komu; 123. gnjevi V. gñevi; 125. leški V. leski; 134. najuzdaniem V. s'najuzdaniem; 141. zgar V. s'gar; 142. zbučaše V. s'bučaše; 145. neizmiernom V. neizmernom; 148. Šišmundo V. Sis-mundo; 158. ičija V. ičia; 162. plemstvom V. plenstvom (a, a₁); 165. ovomu V. ovemu; 175. i 177. pak'o V. pako; 180. združī V. s'družī; 182. ugrskoga V. ugarskoga; 185. španjskoga V. spanskoga; 192. Vladislavu V. Vladisavu; 193. rodbine V. regbine (a: rogbine); 198. mog'o V. mogo; 203. drži i časti V. drži časti; 230. skoč'mo, tec'mo V. skočmo, tecmo; 231. već V. veče; 244. pa'ko V. pako; 249. kako V. ka mu (a₁); 262. mržeće V. mržjeće; 265. tec'te V. tecte; 266. vrz'te V. vrzte; 275. izdajstva V. izdastva; 286. srdžbe V. srgbe; 290. otraška leške V. otraska leske; 293. od V. do; 294. priobražena V. priobrazena; 301. Srdžbe V. Srgbe; 309. Diko V. Diklo; 324. potam'nješe V. potamñeše; 326. mečeta V. mačeta; 342. s'spahijam spahojane V. s'pahiem s'paołane; 344. pridoš'oce V. pridošioce.

Pj. XVI. 5. je V. e; 11. i V. a; 19. k'o V. ko; 47. dmjenje V. d'mieñe; 50. nauči V. naut¹; 54. ustih V. usti (a, a₁); 57. sviti V. svieti; 65. sa V. se; 81. pravi V. prvi (a, a₁, b.); 82. l'jeta V. lita. Stihovi A. 89.—92. stoje u rkp. V. iza stiha 84. prema A.: 90. junaštvu V. junaštvom; 91. silom mi V. silomi; 92. drugiem V. družiem; 95. obzidi V. obsjedi (a, a₁, a₃); 96. i V. a; 97. k'o V. ko; 98. dokli V. dokle; 111. ti pobio V. ti pogubio; 123. go. spocke V. gosposke (a₁, a₂, a₃, b. c.); 133. krzma'mo V. krzma-mo; 136. ko V. tko; 147. im'o V. imo; 149. svak V. svaki; 159. usta V. osta (a, a₁, a₂, b. c.); 165. Spomen'te V. Spomente; 168. i u V. u; 171. caru V. carstvu; 208. se V. će (a₁, a₂, a₃, b. m. z.); 212. kojieh V. koieh; 224. mož' V. moš; 230. tko V. ko; 232. bljusti V. juski (a.: ljucki); 241. Zaglaviste V. Zaglavi se (a₁, a₂, a₃, b. c.); 260. k'o V. ko; 267. plak'o V. plako; 271. mom V. mnom; 275. ili je V. ili; 295. s'nje V. š ñe; 299. sila silu V. sila u silu (a, b.); 302. vjerna V. verna; 304. neizmierna V. neizmerna; 311. ti se V.

¹ Izostavljeno: c (= č).

ti e; 322. nismo V. niesmo; 326. provodištvo V. provodiétvo; 332. tisnuše V. tišnuše; 337. vazetju V. vazietu; 338. izgubljenju V. izgublennu; 349. svjeta V. svita; 352. no V. nam (a₁, a₃, b.); 362. l'jeta V. ljeta; 386. tvih V. tvieh; 398. s'te V. ste; 402. moji V. moi; 405. rec' V. rec; 408. spaholjani V. spaolani; 414. sciemeč V. s'cieneč.

Pj. XVII. 4. svačiji V. svači; 17. Šes V. Šeš; 18. poglavice V. poľavice; 27. svieh... svieh V. svih... svih; 40. doslje V. dosle; 47. mis'o... čuti V. miso... čuti¹; 49. vas mo vjeruje V. vas vjeruje; 63. ko V. tko; 70. kuće V. kuća; 79. ki vrh kletieh izdajnika V. kij vrh kletih izdavnika; 104. svudi V. sudi; 109. tad V. sad; 118. spaholjana V. spaolana; 128. treptjeće V. trepteće; 129. s' V. od (a); 133. nam V. mam; stih 142. u rkp. V. nema zaporaka; 146. vrlih V. vrlih; 157. Česel-pašu V. Česel-baša (b.: kiesel baša); 160. kih V. kieh; 162. ost'o V. osto; 165. razloga V. razlogu; 193. najače V. najjače; 195. svud V. sud; 197. Ko V. Kao; 198. njegov V. „negovu“ (= űegov); 199. s'svoga mista V. svoga mjesta; 202. (kliče) V. kliče; 209. Smionos je V. Smionose; 212. dila V. djela; 222. neizmierna V. neizmerna; 229. besjede V. beside; 234. riti V. rieti; 239. nie V. nije; 250. opojeni V. opieni (a, a₃, b.: opjeni); 261. većieh V. većih; 262. je smela V. smela; 272. nač'ée V. naće; 274. ustaje V. ustaće (a, a₁, a₃); 276. naje V. nade²; 284. drobnieh V. drobnih; 286. vremena... l'jeta V. bremena... ljeta; 290. vrime V. brieme; 320. kraljestva tvojih V. kraljevstva tvoieh; 333. ovdje V. ovdí; 335. ili V. ali (a.); 337. im'o V. imo; 343. mogle V. mogli; stih. u rkp. 369. i 370. (s kiem na glavi — stojiš svietu), a u A. nema zaporaka; 372. triebi na V. triebi e na; 377. Ugadajim V. Ugadaim (a₃, b.: ugagjajim); 383. dostojanstvu V. dostojanstvo; 385. gdje V. dje; 393. od dva V. odva; 397. isk'o... s'prva V. isko... prva; 398. nabunjenje V. nabuñene; 410. spozn'o V. pozno; 417. vjeri V. viri; 418. spaholjana V. spaolana; 424. nabunjenoj V. nabuñeni; 425. jo V. je; 430. i od V. od; 439. obr'o V. obro; 441. škraha V. skraka (a, a₂, a₃, c.); 448. moč'češ V. moćeš (rukopisi); 449. ž'o mi je V. žo mi e; 473. vrime V. brieme; 479. htje V. tje; 480. mista V. mjesta; 489. Jaku V. Taku; 505. Kroz što V. Krošto; 513. iz smeća V. i smeća; 525. hrvackoj V. hrvackom³; 529. I jer im se V. I er čim se; 533. s' l'jepote V. s ljepote; 535. jer V. i er; 536. nadjede V. nadjede (a₁); 545.

¹ chinti. — ² naghie. — ³ harvazkom.

Vezier V. Vizier; 550. junaštvom V. junačtvom; 563. on V. i on; 567. smaknu V. smaknu; 594. š'njime V. š'úine; 597. posmiehom V. podsmiehom (a₁, a₂, b. c.); 598. tešku V. tesku; 609. ti ih V. tih; 613. to je V. tvoje; 616. čas se V. čase; 617. vieke V. vike; 618. doč'će V. dode (b.); 627. udarac V. udorac; 632. vjetar svaki V. svaki vjetar; 641. mis'o V. miso; 644. obilježja V. obileža; 645. cieć V. cić; 652. scieniš V. s'cieniš; 653. Carski V. Carsi¹; 655. tko je V. tko e; 660. sreti V. sireti; 671. ima' V. imaj; 672. gdje V. gdi; 677. ti je ... dosti V. te ... dosta; 691. tve ... ko V. tvoje ... tko; 692. njegov V. gniegovú (= ñegov); 695. tvemu V. tvjemu (a₁, a₂, c.); 701. Pripeć V. Pripet ée; 705. napried V. naprid; 706. strile V. s'ricle; 707. buni i npi V. buni npi; 718. razdiže V. razdiže; 723. zove V. i zove; 729. prie V. prije; 733. gdje V. dje; 746. mis'o V. miso; 748. nova V. s'nova; 750. to V. toj; 753. bilu V. bielu; 761. Mis'o V. Miso; 764. gdje V. gdi; 766. brži V. brzi.

Pj. XVIII. 5. povojih V. povoieh; 25. odgovori V. odgovorit; 32. istom V. ištom; 40. izdajstva V. izdavstva; 44. mećué V. mećúci; 52. svrz'mo V. svrzmo; 59. kojim V. kojem; 83. vaše im V. vašim (a.); 86. ginu V. gnu; 90. lansku ... jaoh V. lajnsku ... joh; 92. pješci V. pješnici; 111. tamnice V. tamlice; 121. ona V. ova; 122. sieku V. isieku; 130. spaholjan V. spaoljan; 141. Uzrok je i V. Uzrok i (a, a₃, b. c.); 145. bić bije V. bie bie; 175. tlač'te, dav'te, siec'te, bi'te V. tlač'te, dav'te, siec'te, bi'te; 183. uzraste V. uzrastje; 192. s'stola V. stola; 196. slidom slide V. sliedom sliede; 198. skokom ... vjetar V. s'kokom ... vihar; 206. liepim V. liepiem; 214. obzidi V. obsjedi (a₁, a₃); 227. Dilavere V. Dilaveru; 242. bijenje V. bieñe; 255. puti V. put; 258. čím mu V. čimu; 262. krajišnika V. kraičnika; 273. zamaha V. zamahaja; 288. prikaziva V. prikaživa; 292. izdeže V. izdeže; 296. spried V. s'pried; 319. razbijem V. razbien; 320. razl'jeva se V. razlieva se²; 321. uzrasti V. uzrati; 326. spaholjanska V. spaoljanska; 328. naprid V. napried; 329. nie V. nije; 331. gdje V. dje; 332. prostran V. prestran; 346. Aliji V. Ali; 351. strilom V. strielom; 353. Redžepa V. Redepa; 355. mnogi V. mnozi; 358. zlom V. zloj (a₁, a₂, a₃, b. c. z.); 361. brjegove V. briegovi; 362. pe tleh V. po tleh; 370. svim V. sviem; 374. nu od V. nu; 387. cieć V. cić; 395. Uruča V. Uruća; 404. stek'o V. steko; 406. isk'o V. isko; 408. pritisk'o V. pritisko;

¹ Valda izostavljeno: k.

² U rkp. „se“, jamačno griješkom mj. „se“.

412. mnozim V. mnoziem; 413. ali V. ah; 414. Dervišom mu V. Dervišomu; 430. gnusniem V. gnunsniem; 437. Ibrahima V. Imbrahima ($a_1, a_2, a_3, c, m.$); 446. vrieme V. brieme; 453. gnjevu V. gnīvu; 454. Ibrahimu V. Imbrahimu ($a_1, a_2, a_3, c, m.$); 459. Ibrahim V. Imbrahim ($a_1, a_2, a_3, b, c, m.$); 462. svojim V. svoiem; 466. udarac V. „udire“, a poslije precrtano i povrhnapisano „tužna“; Ibrahima V. Imbrahima ($a_1, a_2, a_3, b, c, m.$); 505. škripje V. šripje; 510. glave V. glave u; 515. tle V. tli ($a.$); 521. odbija V. ozbia; 522. ter V. puk; 532. natječe V. zatječe ($a, a_2, a_3, b, c.$); 535. oko V. tko ($a: tako$); 537. ovu V. onu; 550. ma V. moa ($a.$); 558. mog'o V. mogo; 578. viek V. vik; 585. vidit V. vidjet; 592i veče je V. veče; 597. to se zbude V. toj se s'bude; 599. vidjet' gd. je V. više ($a_1, a_2, b, c.$) di e; 600. vremena V. bremena.

Pj. XIX. 2. tvrdim V. tvrdiem; 24. grčko V. grko¹; 25. ovak V. ovako; 36. l'jepše u obzide V. lepše a obside; 43. k'svako V. svako; 44. odjevenieh... okolo V. odjeveniem ($a, a_2, b.$)... oholo; 45. striehom V. strehom; 46. prini V. primi; 59. kojiem V. koiem; 65. pribogato V. pribogata; 77. ul'jeze V. uleze; 79. svieta V. svita; 83. cvieće V. cvietje; 88. l'jepše V. lepše; 96. vječniem V. svoiem; 99. neizmierna V. neizmerna; 101. nie V. nije; 105. zgar V. s'gar; 118. odr'vo V. odrvo; 129. s'razlogom V. razlogom; 138. zastav V. zastan²; 141. Agjamkinje V. Agamkiñe; 142. upis'o V. upiso; 148. Indije V. Indie; 149. Iz V. I; 164. ljuvenoga V. iz liednoga ($a_3, b.$; iz lienoga); 165. l'jepotu V. ljepotu; 171. gospojom V. gospodom; 175. biše V. bješe; 181. s'mrtva V. smrtna (rkpsi); 184. svanjiva V. svaniva; 189. sve je me V. sve me; 195. obr'o V. obro; 197. neizmiernieh V. neizmernih; 198. mruč V. mreć ($a, a_2, a_3, b, c, m.$); 199. svojih vjernieh V. svojih vernih; 207. tega V. toga; 232., 234. i 235. k'o V. ko; 247. pribili V. probieli; 248. s' V. i; isteč'će V. isteće (rkpsi); 251. koraljna V. korajna; 278. bies V. bes; 281. zgiblju V. s'giblju; 285. Ljubovca V. Ľubovnica; 289. bijenje V. bieñe; 294. teških V. teški; 297. strjelovito V. strelovito; 308. britko V. priko ($a, a_1, b.$); 312. gnjievi V. gnīvi; 316. dublje V. dubje; 322. Hajdaru V. Haideru; 327. to V. toj; 332. agjamski V. agemski; 336. gdi je V. gdi e; 342. s'kiem me V. s kieme; 343. i 360. k'o V. ko; 363. tak V. taka; 386. spaholjana V. spaolana; 389. krv V. „karvū“ (= krv)³; 391. kletu V. prieku; 392. vrieme V.

¹ Mañka: c (= č). — ² sastan. — ³ Uopće se u rkp. V. na više mjesta opaža, gdje je slovo „v“ na kraju riječi, da piše: vū ili

brieme; 399. zgledom V. sgledom: 405. isred V. iz sred: 415. skak'o V. skako: 420. doš'o V. došo: 422. divji ... istira V. divi ... istjera; 424. kruži ga V. kruža; 430. svih V. svih: 434. odmetnici V. odmetnice¹; 444. najvećem V. najvećemu: 449. ovu V. onu; 456. lupa V. jupa (a₃); 461. Šeća V. seća: 469. ružica V. ružicu: 473. Veliji V. Velii; 485. nu V. jur (a. a₁. a₃); 493. k'nebesime V. k nebo-sime; 496. i izdišući V. izdišući: zaže V. zvaše (a. a₁); 498. svojieh V. svojih; 511. ko V. tko: 512. ubit' ga ... nač'ću V. ubit ka ... naču; 515. s' tli V. s tle (a. a₃. b.: s'tle): 518. pokleknjiva V. poklekniva (a₁. b. m. z.): 523. bodezan V. podesan (a₁); 525. Uprav V. „Upravu“ (= Uprav); 532. bodezni V. podesni (a₁); 546. veziera V. vezira: 557. Stize V. Štište: 564. smrt i V. smrti: 576. mojim V. moiem; 577. već V. veće: 579. izdah'o ... tega V. izdaho ... toga: 580. ost'o V. osto: 600. joj V. ju (a. b.): 605. Ne ima obzira V. Nie (a. a₁. a₃. m.) ozira: 613. prika V. prieka; 615. gdi je pod V. gdi pod: 620. iz srca V. isrca: 624. i toliko V. nu e (a. a₁: nu je) toliko: 632. volji im srca V. volim srce: 648. jaoh V. joh: 657. ki najprvi V. kij naprvi: 666. 670. i 693. jaoh V. joh: 710. opriečeš V. opričeš; 711. kopljim ... strilam V. s kopljim ... strielam: 719. nie V. nije: 728. omekšat' V. omehšat; 729. vezirska V. vizirska: 736. bit' V. biti: 742. im'o V. imo: 744. tebi V. h tebi: 746. pasjiem nokti V. pasiemi nohti (a. a₁. a₂: nohti); 760. svim V. sviem: 764. u V. i: 765. jadu V. vaju: 766. vezira V. veziera: 768. pastira V. pastiera: 773. će V. je: 775. obr'o V. obro: 790. vazam V. vazan: 794. želja se od njih V. žela še (od njih): 795. njima V. nim: 797. s'svake V. svake: 805. zgara

uu. — Baš se ova istaknuta riječ, i jednako u rkp. V. pisana, nalazi i u stihu 597. i 736. Takov slučaj nalazimo i u st. 647. kod riječi: Kakav V. Kakavu: i kod riječi „lav“ u st. 881. V. „lavu“, te kod riječi „oglav“ u XX. pjev. u st. 52. V. „oghlavu“. No budući da se u rkp. V. biježi slovo **u** za **u** i **v** (Isp. Karlić: Vatikanski rukopis G. O. — Zagreb 1912. s. 7.), to držim, da ovo ima biti podvostručeno **v**. Tako n. pr. piše i u XX. pjev. u stihu A. 53. gologlav car V. gologlavu car. što se jamačno ima uzeti kao udvojeno **v**, t. j. čitati „gologlav car“. a donekle slično nalazi se i u stihu A. 430. tvoji V. svuoi, što se zaista ima čitati „svoi“.

¹ odmetnize (griješkom).

V. s'gora; 816. je V. e; 826. vrime V. vrieme; 828. ciec V. cié; 834. svegj V. vik (a. a₃. b.); 841. jel'jen V. jeljen; 846. slidom V. sliedom; 848. iz skuta V. iz kuta; 859. vas se V. vase; 869. Slon V. Slon, a sa strane je u rkp. povučen potez i napisano: Elefant; 888. stienja V. stiena; 892. spletenu V. pletenu; 901. Okošena V. Okosena; 913. Zagunjastio i obrast'o V. Zaguñactio i obrasto; 919. kojieh V. koieh; 934. Aliji V. Ali; 987. jaoh V. joh; 989. vjerni V. verni; 995. aspri V. jaspri; 997. besjedah V. besjedam; 1017. k'o V. ko; 1044. u sramoti V. i sramoti; 1075. prid V. pred; u stih 1077. i 1078. u rkp. V. nema zaporaka; stih 1082. u rkp. V. nije u zaporkama; 1085. (car zavika) V. car zavika; 1089. nas si V. nasi; stih 1090. u rkp. V. nije u zaporkama; 1094. najveći V. veći; 1096. tu V. tuj; 1099. ost'o V. osto.

Pj. XX. 15. utek'o V. uteko; 40. sto V. što; 50. stopa V. stupa; 57. gdje V. dje; 60. lanjsko l'jeto V. lansko (a) l'jeto; 63. bez V. berz¹; 65. Gdje V. Dje; 66. raskošniem V. raskošnieme; 69. Gdi je V. Gdi e; 84. ki st'o V. kij sto; 85. želji V. želi; 97. brime V. brieme; 114. ovoga V. ovega; 119. moji V. moi; 121. Ahmet V. Ahmat; 122. pravi V. prvi; 123. s'svieta V. svieta; 129. Jaoh V. Joh; 140. l'jeta V. ljeta; 146. k'o V. ko; 551. jaoh V. joh; 155. mojieh V. moieh; 163. mojieh V. moieh; 168. jaoh V. joh; 178. š' njom ... vigje V. s' ñom ... side; 179. š' njom V. s' ñom; 180. sinje V. sñe²; 181. Mušan V. Muškan; 182. Galipolje V. Drenopolje (rkpsi); 187. Drenopolje V. Galipolje (rkpsi); 196. nevjerno V. nevjerom; 198. Bajazeta V. Bajaceta; 199. Tamrlana V. Tambrlana; 201. Čose V. Čoiš; 212. ugrsku V. ugarsku; 213. Mehmed slavni V. Mehmet slavan; 217. Skenderiju V. S'kenderiu; 218. Bajazet V. Bajacet; 219. i 225. k'o V. ko; 228. ugrsku V. ugarsku; 233. stavi uze V. stavi i uze; 234. hrvatskimi V. hrvačkimi; 246. mnozih V. mnozieh; 269. Tko V. Ko; 277. nemojte V. nemote; 279. izdajstvu V. izdavstvu; 287. jaoh V. još; 298. srdžbu V. srgbu; 300. je V. ju; 304. srca V. cara (a. a₁. a₂. b.); 319. dokli V. dokle; 330. vapijući V. vapiati (a. a₁.: vapijati); 338. tve V. tvoie; 343. da V. i da; 347. Osmanova V. Otmanova; 359. čim mu V. čimu; 362. nokti V. nohti (a.); 387. k'o V. ko; 388. nie koji V. nije kij; 411. kud V. kad; 427. straha V. strah; 430. tvoji V. svoi³; 440. ne sin V. (ne sin); 469. htje V. htio; 479. kteć V. hoć; 491. ki ih V. kih; 495. tvojieh ... Vladislava V. tvoieh ... Vladisava.

¹ Griješkom. — ² Griješkom. — ³ svuoi.

Godina rođenja fra Andrije Kačića Miošića.

Napisao DR. PETAR KOLENDIĆ.

Kad se fra Andrija rodio, dosle se nije pouzdano znalo. U mrtvaru zaostroškog manastira, koji se međutim zagubio, bila je beleška, da je Kačić umr'o 14. decembra 1760. od 64 (kasnije izmenjeno u 70) godine¹; prema tome bila bi mu godina rođenja 1696. Ali u jednom popisu misa za preminule franjevece, što se čuva u manastiru sv. Martina na Braču, zabeležio je 17. decembra 1760. fra Andrija Staničić, da su toga dana bile mise namenjene za ispokoj duše našega pesnika, koji da je od blizu 58 godina preminuo u Zaostrogu 14. novembra 1760.² Po toj bi se, dakle, vesti Kačić rodio negde 1702. O. Luka Vladimirović, pesnikov prijatelj, zadržao je vest zaostroškog mrtvara, i po njemu.

¹ Дан. А. Живаљевић, Андрија Качић Миошић, словински песник (летопис Матице српске 171., Нови Сад 1893.).

² Živaljević o. c. Staničićeva tvrdnja, da je fra Andrija preminuo 14. novembra, a ne decembra, bez sumnje je nehotična omaška. P. J. Šafařík (*Geschichte der illyr. u. kroat. Literatur*, Prag 1865.) je mislio, da je Kačić umr'o 1783. Š. Ljubić (*Ogledalo II.*, Rieka 1869.) je uzeo kao datum njegove smrti 16. decembra 1760., a J. Riboli 15. decembra 1760. (Kačićeva *Pjesmarica* pored narodnijeh pjesama, *Primo programma dell' i. r. ginnasio reale infer. di Sebenico*, Spalato 1873.: „kako je to marljivo izveo vrijedni Prof. Ante Matas iz crkvenijeh knjiga Zaostručkog manastira i meni dobrovoljno priobćio.“). Međutim tačan je samo datum 14. decembra 1760., kako je bilo i u zaostroškom mrtvaru, jer ako se taj mrtvar izgubio, sačuvala nam se suvremena beleška u spisku misa franjevačkog manastira u Omišu, koja to isto kaže (17. decembre 1760. *Oggi fù suffragata l'anima del quondam M. R. P. Andrea Miossich giubilato con l'ufficio, messa cantata e basse. Passò da quest' a mighor vita munito con tutti i Santissimi Sagramenti nel convento di Zaostrogh li 14 del corrente. Libro de' frati morti 59.*).

je fra Andrija umr'o doživjevši 64 godine¹, rodio bi se dakle bio 1696. Međutim je 1846. Stjepan Ivićević prvi ustvrdio, da je Kačić ugledao svet 1690.², pa je tu vest za njim primio Šime Ljubić³ i drugi. Ivićeviću godinu oborio je ponovo Josip Riboli⁴ istaknuv činjenicu, da je Kačić preminuo 1760., a kad već Vladimirović spominje, da je pesnik umr'o u 64. godini, ne ostaje nego, da se fra Andrija rodio 1696. Ribolijevo nagađanje poprimio je onda fra G(abro) P(uratić) u zagrebačkom izdanju Razgovora od 1889., ali je naskoro Danilo Živaljević poklonio potpunu veru beleški fra Andrije Staničića i kao godinu Kačićeva rođenja uzeo 1702. Živaljević je kušao, da svoju tvrdnju potkrepi zanimljivim napomenama. Pre svega po ispisima fra Gabra Puratića iz matica krštenih za Podacu i Brist utvrdio je, da je pesnikova sestra Kata krštena 3. oktobra 1697., a brat mu Luka 24. maja 1715. Ta Kata, kad već nosi ime očeve majke, imala je biti prva (u stvari je i jedina) kći, dok mu je Kačićev brat Grgur, jer nosi isto ime kao i ded njegov, imao biti najstariji sin. Za trećega brata Šimuna mislio je da je jamačno mladi od fra Andrije, kad mu se tek 1748. rodio prvi sin. Izvodi dakle, da se jedino Grgur mogao roditi pre Kate, jer da se naš pesnik pominje 1732. kao mladi lektor. Već prema tome otpada i godina 1690. i 1696. Ali Živaljević vrlo ubedljivo razlaže, kako je fra Andrija

¹ Lucius Narentinus, *Chronicon archivale — conventus Sanctae Mariae Zaostrogensis, Venetiis 1770.*

² *Kratki životopis Andrije Kačića Miošića* (Zora dalmatinska 1846. i Viena uzdarja narodnoga o. Andriji Kačić-Miošiću na stolićni dan preminutja. Zadar 1861.).

³ *Dizionario biografico*. Vienna 1856., *Ogledalo II.*, Rieka 1869.

⁴ Vjenčić Milovanu. *I. Novi životopis fra Andrije Kačić-Miošića*. Zadar 1885.

postao novic 10. maja 1720., pa uzme li se, da se rodio 1690. ili 1696., tad bi imao 30 ili 24 godine, a kad je godinu zatim ono bežao iz Budima, tko bi pametan poverovao, da će se netko u 31. dotično u 25. godini dati tući konopom! Ipak Živaljevićevo razlaganje nije bilo uopšte primljeno. Šim un Urlič¹ kušao je obeskrečiti zamerku, da je neobično, što bi se netko tako mator zavetovao. On je naime našao, da se u franjevačkim mrtvarima pominje, kako je fra Filip Grabovac umro 20. aprila 1750. u 55. godini pa je toj pogrešnoj vesti verovao (Grabovac je u stvari preminuo 13. februara 1749.²), a sećajući se ujedno, da je taj franjevac obukao redovničko ruho 1. maja 1718., lako je došao do zaključka, da je dosledno Grabovac tad imao 24 godine, što je odmah primenio na Kačića pa prekorio one, što sumnjaju, da se fra Andrija rodio 1696. Urličevi razlozi biće onda naveli i dra. Branka Drechslera, da i on u svojoj knjizi³ uzme kao godinu pesnikova rođenja 1696.

Ali, videćemo, nijedna od tih godina nije tačna!

U jednoj genealogiji Kačića, koju je 1751. sredio sam fra Andrija⁴, spominju se kao sinovi Bartula Kačić-Miošića: F. Andrea, Gregorio, Simon, Luca. Taj red sigurno nije slučajan. Već smo spomenuli, kako

¹ Filip Grabovac, Nastavni vjesnik XIX.

² 5 maggio 1749. In questo oggi s' applicarono le messe basse colla cantata e l' ufficio per l' anima del quondam P. F. Filippo Grabovaz, che passò da questa all' altra vita nel convento di S. Spirito di Venezia il dì 13 febraro 1749. (Libro de' frati morti 21. u omiškom manastiru.).

³ Vodnik-Jagić, Povijest hrvatske književnosti I, Zagreb 1913.

⁴ Attesto io nodaro — aver incontrato la sopradetta copia di Albero come sta e giace et l' ho ritrovato esser copiata fedelmente e concordare con altro simile autentico esibitomi da m. r. p. Andrea Cacich q. sig. conte cap. Bortolo di Brist di Macarsca (Albero ovvero genealogia della famiglia de conti Cacich u makarskom manastiru.).

je o. Puratić našao, da su Kačićevu sestru Katu krstili 3. oktobra 1697., a brata mu Luku 24. maja 1715. Ja sam međutim u matici krštenih za Podacu i Brist otkrio, da mu je brat Grgur kršten 2. oktobra 1706.¹, a u jednom popisu stanovnika sela Brista iz g. 1767. našao sam, da je fra Andrijin brat Šimun imao tad 56 godina, rođen je dakle 1711.²

Tri fra Andrijina brata rođena su prema tome ovim redom: Grgur 1706., Šimun 1711., Luka 1715., a kako se taj niz slaže s redom u pomenutoj genealogiji, naš pesnik imao bi da bude prvo muško dete kneza Bartula i da se rodio negde pre godine 1706.

Pomnjivo čitajući sve sačuvane matice zaostroškog manastira naišao sam najzad na ovu belešku:

Adi 17. aprile 1704.

Карсти ђа фра Томас Радатовић Антѣна, сина Бартѣла Миошића и његове законите жене Манде. Би кѣм Стипан Буклиаш³.

¹ Adi 2 ottobre 1706. Карсти ђа фра Стипан Сиврић Гарѣра, сина Бартѣла Миошића из Бриста и његове жене Манде. Би кѣм Миѣо Вицковић из Подаци. Codex bapt. 85. u zaostroškom manastiru.

² Arambassà Simon Cacich Miossich q. Bortolo 56. Francesco di Simon 19, Steffano 14, Zuanne 6, Antonio 4, Giacomo 1766. U arhivu makarskog suda sv. 147.

³ Codex bapt. 165. u zaostroškom manastiru. Svoga kuma Buklijaša setio se Kačić na dva mesta u Razgovoru (zagrebačko izd. 1889. str. 385. i 422.):

Kazu starci Stipu Buklijaša
Od Podace biše harambaša:
U njega su od zlata medalje,
Za junaštvo bihu darovane.

Što bi reka, dragi pobratime,
Od junaka Sulagića Sule?
Dizdar biše od Norina kule:
Pogubi ga Buklijaš Stipane,
Od Podace mladan harambaša

A to je sigurno krsni list našega pesnika!

Pre svega ne valja zaboraviti, da se Kačić tek u redu prozvaao Andrijom; kad naime mladi franjevci obuku redovničko ruho, izmene ime¹, a kako se fra Andrija zvao na krstu, dosle poznati spomenici ne znaju nam reći. Da su mu roditelji prvo dete nazvali Antunom, a tek drugome sinu dali dedovo ime, možda je posledica kakva zaveta padovanskom svetitelju, pošto se u kući kneza Bartula dug niz godina iza 1697. nije našlo dete, pogotovo ne muško, valjda je tim eminentno franjevačkim imenom sin unapred bio označen, da stupi u red, a podsećamo usto, da je davno jednom i Kačićev otac mislio postati franjevcem², pa kad to nije uspelo ocu, biće da je i majka našeg pesnika, sestra inače fra Šimuna Tomaševića, rado pristala, da sina nameni redu.

Za Kačića je svakako utvrđeno, da je 10. maja 1720. obukao redovničko ruho u Zaostrogu³ i tako

¹ P. Mich. Ang. (Buongiorno) de Sambuca, Constitutiones et statuta generalia cismontanae familiae ordinis s. Francisci de Observ. ex decretis capituli 1639. et 1658. compilata, c. II. § 1. 7.: Die, quo Religionis habitum susceperit, alicujus Sancti nomen imponatur, ut ejus virtutes studio pietatis excitatus imitetur.

² U jednoj matici krštenih za Podacu-Brist našao sam ovu belešku o Kačićevu ocu Bartulu: 1667. settembre 15. Карсти ђа ф. Пава Баришић Бартсла Миошића, сина Гаргсра Миошића и његове жене законите Кате, а ксм би Стипан Шарић. Јамачно се ова књига била загубила, кад је 6. априла 1681. у Codex baptis. 37. уврштена ова сведоджба: 1666. augusti 24. ђа фра Шимсн Твартковић чиним вирс Бартслс Миошићс по ричи његова оца kneза Гаргсра и брата мс Ивана, кои говоре, да се родио, како озгор милежимо, а ово ђа пишем, када га примисти с манастир да счи књигс и бсде фратар. И озго реченога карстио га е w. фра Марко Кежић, а даржа на карстс Стипан Шарић.

³ Liber archivalis provincije presv. Otkupitelja I. 110. u šibenskom franjevačkom manastiru.

postao novic, ali pre toga morao je on barem tri godine biti manastirskim đakom¹, prema tome fra Andrija je ušao u Zaostrog u prvoj polovini 1717., baš u vreme, kad je gvardijanom toga manastira bio njegov ujak fra Šimun Tomašević². Da ga pak prime za daka, morao je navršiti dvanaestu, a ne prekoračiti četrnaestu godinu³. naš je pesnik, kad se već rodio 1704., imao tad trinaest godina, baš kako su propisi i tražili. Kačićevi roditelji kao da su, dakle, u Bristu, na puškomet, tako reći, od Zaostroga, jedva čekali, da im sin navrši propisane godine, kako bi smesta ušao u red.

10. maja 1721. položio je fra Andrija redovničke zavete i tim postao klerik. Čekao je sada trogodišnji filosofski tečaj⁴, koji je u Dalmaciji mogao pohadati jedino kod fra Marijana Lekušića u Spletu. Ali Kačićevi

¹ Na kongregaciji u Našicama 8. septembra 1706. određeno je: nullus adolescens veniens ex parochia seu qui prius apud parochum litteris navaverit sacro habitu induatur, nisi prius in conventu per triennium commoratus fuerit, ut saltem extrinsecus ille experiatur Religionem et Religio ipsum (Liber archivalis I. 48.).

² O. Tomašević imenovan je gvardijanom Zaostroga na kongregaciji u Našicama 24. juna 1716. (Liber archivalis I. 93.).

³ Na kapitulu u Našicama 26. novembra 1708. određeno je: Non recipiantur inferiores 12 et superiores 14 annis iuvenes ad studium grammaticale formatum cum hac exceptione si capacitas in inferioribus supleret aetatem et hoc de omnibus conventibus et residentiis intelligitur, acceptentur autem, si quidam venirent, qui alibi studuissent, quales examinantur et fides iurata exhibeatur patri provinciali (Liber archivalis I. 59.). Karakteristično je, da je nešto kasnije, 3. jula 1721., baš na kongregaciji u Zaostrogu ponovno saglašeno: ne recipiant pueros ad monasteria Religionis amplectendae nintuitu ante annos 13, nisi instructi fuerint alibi (Liber archivalis I. 117.).

⁴ Sambuca c. V. § 4. 14.: Lectores logicae et philosophiae pacio trium annorum doceant, quae ad theologiam audiendam necessaria existimabunt, 22.: Nec aliquis studens possit in futurum

biografi jednodušno tvrde, da je on taj tečaj svršio u Budimu, gde da je zatim učio i četiri godine teologije¹. Kako je školska godina svršavala u franjevačkim školama negde na koncu jula², da se onda tek u septembru nastavi, biće da je naš pesnik ostao još nekoliko meseci u Zaostrogu, gde se onda 1. jula 1721. održala kongregacija provincije, zgodna dakle prilika, da ga o. Tomašević, koji je međutim postao kustodom³, preporuči provincijalu fra Andriji iz Kutjeva, da ga ovaj sobom odvede u Ugarsku.

Pesnik kao klerik nije mogao prve dve godine postati subdjakonom, a tek nakon pet godina mogao je da primi sveštenički čin⁴. Kačić je prema tome mogao da primi subdjakonat tek 1723., a prezbiterat 1726., ali

ad sacrae theologiae studium transire, nisi philosophiae cursum antea perfecerit. Cursum autem philosophiae declaramus esse trium annorum completorum.

¹ Sambuca c. II. § 6. 9.: Triennio expleto juxta singulorum aetatem ac in spiritualis vitae et liberalium artium disciplina profectum ad altiora studia promoveantur. C. V. § 4. 15. Lectores vero theologiae quatuor annorum circulo quatuor libros sententiarum Scoti interpretari conentur. Već u kongregaciji na Visovcu 29. maja 1703. smešten je filozofski tečaj u Budimu, čemu su onda na kapitolu u Našicama 26. novembra 1708. dodali i teologiju. Medutim je propaganda 1. septembra 1722. osnovala u Budimu studium theologiae primae classis.

² Na kongregaciji u Našicama određeno je 18. juna 1719.: Lectores autem possunt legere post festum D. Bonaventurae quindecim diebus ad hoc, ut suppleant tempus collecturae vindemiarum (Liber archivalis I. 106.).

³ O. Tomašević imenovan je kustodom na kapitolu visovačkom 16. juna 1720. (Liber archivalis I. 113.).

⁴ Sambuca c. II. § 7. 9.: Nec cuiquam ante biennium a probatione emissa ad subdiaconatus ordinem licentia concedatur nec pro sacerdotio ante quinquennium, nisi in sacris fuerit, cum probationis habitum suscepit.

ne zaboravimo, da je tad i za franjevence vredio propis tridentskoga koncila, po kome se nije moglo postati subdjakonom pre 22. godine, a prezbiterom pre 25¹. Naš bi fra Andrija prema tome smeo primiti subdjakonat tek u drugoj polovini 1725., a prezbiterat ušav u 25. godinu negde 1728. I odista Kačić je postao subdjakonom 20. decembra 1727. u Šibeniku², djakonat je primio 13. marta 1728.³, da odmah zatim 22. maja 1728. dobije u Šibeniku prezbiterat⁴.

Mislím, da je moje razlaganje bilo ubedljivo, te da odsle možemo mirne duše ustvrditi, da se fra Andrija rodio prvih dana meseca aprila 1704.

¹ Sambuca str. 212.: Nullus in posterum ad subdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum annum, ad diaconatus autem ante vigesimum tertium, ad presbyteratus ante vigesimum quintum aetatis suae annum promoveatur, regulares quoque nec in minori aetate nec sine diligenti episcopi examine ordinentur privilegiis quibuscunque ad hoc penitus exclusis.

² Die 20. mensis decembris 1727. Illustr. et reverend. dd. frater Carolus Antonius Donadoni episcopus Sibenici pontificalibus indutus in ecclesia S. Rocchi huius civitatis — hos infrascriptos ad ordines promovit — ad subdiaconatum — fr. Andreas Mioscich (Šibenski biskupski arhiv sv. 197. Tu je sačuvana i dozvola vikara fra Šimuna Tomaševića, datirana u Zaostrogu 6. decembra 1727.).

³ Die 13. martij 1728. Ad sacrum diaconatus ordinem: subdiaconus frater Andreas Mioscich Ord. Min. Obser. ex conventu S. Laurentij Sicensis civitatis debita in aetate constitutus, dimissorialibus superioris sui munitus, dispensatis vero interstitiis (Skrađinski biskupski arhiv sv. 7. To je sačuvana i dozvola vikara fra Šimuna Tomaševića, s kojom je Kačića i još neke franjevence poslao biskupu, datovana 10. februara 1728. u Sinju.).

⁴ Šibenski biskupski arhiv sv. 197. Tu je sačuvana i dozvola vikara fra. Šimuna Tomaševića, datovana u Pozegi 1. maja 1728.

